

Tvyytter

3/2015

TYÖTTÖMIEN EDUNVALVONTALEHTI

**Työttömien
terveydenhoito**

**EU:n vähävaraisten
ruoka-apuohjelma**

Päätoimittaja: Juha Keränen

Taitto: Juha Keränen

Paino: Forssa Print Oy

Verkkolehti: tvvy.fi/tvytter

**Työttömien Valtakunnallinen
Yhteistoimintajärjestö – TVY ry**
Sörnäisten rantatie 27 C 4
00500 Helsinki
Käyntiosoite: 27 C 1b (sisäpiha)
www.tvvy.fi

Jukka Haapakoski
puheenjohtaja
puh. 050 577 2580
jukka.haapakoski@tvvy.fi

Juha Keränen
talous- ja järjestösihteeri
puh. 040 547 7090
juha.keranen@tvvy.fi

Kristian Sundman
toimittaja
puh. 044 544 3619
kristian.sundman@tvvy.fi
toimisto@tvvy.fi

ISSN 2342-7531 (Painettu)
ISSN 2342-754X (Verkkojulkaisu)

Kansikuva: TVY:n arkisto

Seuraava lehti ilmestyy 17.12.2015.
Lehteen tarkoitettu materiaali on
oltava toimituksessa 26.11.2015
mennessä.

[https://www.youtube.com/
user/tvytytute](https://www.youtube.com/user/tvytytute)

[https://www.facebook.
com/tvy.toimitus](https://www.facebook.com/tvy.toimitus)

TVY ajaa Suomeen täystyöllisyyttä
ja puolustaa työttömien
taloudellista, sosiaalista ja fyysistä
oikeutta yhdenvertaiseen
kansalaisuuteen.

TVY vaikuttaa lainsäädäntöön
neuvottelemalla ja tekemällä
yhteistyötä eduskunnassa
kansanedustajien sekä työ- ja
tasa-arvo-, sosiaali- ja terveys-
ja tulevaisuusvaliokuntien,
ministeriöiden ja Ay-liikkeen kanssa
ja erilaisten työryhmien kautta.

TVY on työttömien valtakunnallinen
edunvalvontajärjestö, jolla on noin
100 jäsenjärjestöä, joissa on
6000 jäsentä.

Jos sinä olet työtön tai työttömyys-
uhan alla, katso lehden viimeinen
aukeama, onko omalla alueellasi
toimintaa tai perusta uusi yhdistys.

Välityömarkkinoiden asemaa vahvistettava.....	8
EU:n ruoka-apuohjelma päivitettiin	10
Joe Majanen: Ns. hyvinvointivaltion tyhjäkäynti uhkana yhteiskuntarauhalle.....	12
Työterveyslaitos: Työelämän ulkopuolella olevan oman työkyvyn arvioinnin tarve	20
Medianurkka: Työttömyys ei ole kirosana!	21
Ennaltaehkäisevä työllistävä elvytys on aina oikein!.....	22
Palkkatukilainsäädännön uudistus valmistuu.....	24

TVY:n Kesäpäivät ja kansanedustajan vierailu

Työttömien terveydenhoito kunnissa.....	14
TVY:n Kesäpäivät 2015 Tallukassa	16
Satu Taavitsaisen kirjallinen kysymys työttömien terveystarkastuksista.....	18
Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula vastaa	19

Kuulumiset jäsenkentältä

Kaavista loppuivat kesällä työllisyysmäärärahat.....	6
Hyvissä käsissä -kunniamaininta Sirpakalle Sirpalle!	28
Työttömien tuettu loma Sipoossa.....	30

Kesäpäivien aiheena työttömien terveydenhoito

Puheenjohtaja on tarttunut kirjoituksessaan tärkeisiin asioihin: maahanmuutto ei ole työllisyysongelma vaan ihmisarvokysymys ja työllisyydenhoito on muutakin kuin kilpailukykyongelma tai kannustinlouku.

Kauan odotettu EU:n ruoka-apu on vihdoinkin aloitettu. Jaossa on mukana suuri määrä toimijoita, TVY:n jäsenyhdistyksistä jakoa suorittaa yli puolet. TVY onkin suurin EU:n ruokaa jakava järjestö.

Työllisyysmäärärahat ovat kaikkialla jäissä. Tästä esimerkkinä Kaavin tilanne. Heillä olisi toimintaa, jos olisi rahoitusta, millä saada keittiöön henkilökuntaa. Samanlainen tilanne on kaikkialla valtakunnassamme.

Kolmannen sektorin hätä on suuri. Väilyömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmä onkin lähtenyt pohtimaan yhdessä, mistä vaivaan lääke.

Kansanedustaja **Satu Taavitsainen** on kiinnostunut mm. työttömien terveydenhoidosta kunnissa. Hän on tehnyt asiasta kirjallisen kyselyn, johon perhe- ja peruspalveluministeri **Juha Rehula** vastasi.

Taavitsainen avasi huoltaan TVY:n Kesäpäivillä Tallukassa, missä olikin ennatysmäärä osaanottajia. Virallisen ohjelman lisäksi rakennettiin yhteishenkeä perinteisissä Olympialaisissa sekä tikanheittokisoissa. Tallukan kota oli myöskin kovassa käytössä.

TVYtteri on aloittanut yhteistyön työterveyslaitoksen kanssa. Tästä lehdestä lähtien julkaisemme heidän palstaansa. Ensimmäisessä kirjoituksessa pohditaan työelämän ulkopuolella olevien oman työkyvyn arviointia.

Medianurkkamme on typistynyt tällä kertaa yhteen sivuun. Vuoden viimeisessä numerossa nurkka kasvaa takaisin totuttuihin mittoihinsa. Medianurkassa ruoditaan Turun Seudun TST ry:n julkaisemaa Työttömyys ei ole kirosana -videota.

Talousartikkelissamme **Kristian Sundman** pureutuu ennaltaehkäisevään työllistävään elvytykseen. Kuinka se saataisiin aikaan ja paljonko se säästäisi verrattuna nykytilanteeseen.

Timo Krohnin syväluotaava katsaus palkkatukiudistukseen saa tässä numerossa päätöksensä.

Jyväskylässä SAK-päivillä rakennettiin Uutta Keskusjärjestöä, avattiin SAK:n kannanottoa **Juha Sipilän** hallituksen pakkovaateisiin sekä ojennettiin Turvan palkkio Jyväskylän työllistämisyhdistyksen Sirpaka-hankkeelle. **Sirpa Niemisen** vetämä hanke on saanut aikaisemmin JHL:n Hyvissä käsissä -kunniamaininnan.

Unohtaa ei pidä myöskään JST ry:n Myötätuuli-kampanjaa, jossa jaetaan tuhat JYP:n pääsylippuja työttömille ja vähävaraisille.

TVY järjesti Tatsi ry:n kanssa työttömien ja vähävaraisten voimaannuttamisen loman Sipoon saarella. Lopputulemat olivat niin lämpimät, että vastaavaa tulisi harkita uudemman kerran.

Juha Keränen
TVY:n talous- ja järjestösihteeri

”Työllisyydenhoito on muutakin kuin kilpailukykyongelma

Poikkesin viime viikonloppuna pitkästä aikaa iltakävelyllä kotikulmillani olevaan lähiöbaariin. Rockabilystä soittavan livebändin saundi oli kerrassaan vastustamaton, joten jäin yhdelle.

Juttelin muutamalle täysin random ihmiselle, jotka olivat juttutuulella. Yksi käski ”painua painokelvottomasti”, koska epäili minun olevan toimittaja, toinen vastusti maahanmuuttoa, kolmas oli kyllästynyt maahanmuuttokeskusteluun ja tarjosi kuunteluvinkkejä ja neljäs osoittautui pitkäaikaistyöttömäksi, jolla oli paha alkoholiongelma. Hänelle pullo koskenkorvaa ja kymmenen tuoppia poistivat vapinan, ADD:n ja paniikkihäiriön aiheuttamat ongelmat.

Kahden pojan isä salasi alkoholi-ongelmansa lapsiltaan. Toinen lapsista oli palannut Auroran laitoshoidosta isänsä kotiin. Kuulemma isänsä luona 12-vuotiaan pojan ADHD-oireet olivat paremmat. Äitinsä luona hän ei pärjännyt, koska äidillä saattoi olla narsistinen persoonallisuushäiriö. Isältä kysyin, että onko sinulla mitään intohimoa? Ei ollut.

9 vuoden työt logistiikkakeskuksessa olivat loppuneet, kun sairauspoissaoloja oli kertynyt 75 % työajasta. 3 vuotta oli ollut sen jälkeen työttömänä. 2 kuukauden pituiset antabuskuurit eivät olleet auttaneet lopettamaan alkoholinkäyttöä. Hänen alkoholisti-veljensä ymmärsi miksi.

Mikähän tämän tarinan opeus on? Miten se liittyy **Sipilän** hallitusohjelman toteuttamisen ensiaskeliin? Miten se liittyy työttömyyden ratkaisemiseen?

Aluksi totean, että maahanmuutto-keskustelu ja raportointi on pääosin ollut surullista ja osin järkyttävääkin luettavaa, jota lehdistö on paisutellut. Pääministeri Juha Sipilä on maininnut, että maahanmuutto-ongelma on niissä mitasuhteissa, että työttömyysongelmakin jää jälkeen.

Onko tosiaan niin, että mahdollisesti 50 000 pääosin pakolaistaustaisen maahanmuuttajan ongelmat ovat suuremmat kuin yli 100 000 suomalaisen pitkäaikaistyöttömän ongelmat? Varmaan monelle suomalaiselle maahanmuutto on ”näkyvä ongelma”, kun kaikista työttömistä ei päällepäin näy työttömyysongelma. Ennakkoluulot ja ”painukaa sinne jonnekin” -asenne tekevät näistä asioista suurempia ongelmia kuin ne voisivat olla. Ongelmien kieltämisellä ei päästä edes alkuun niiden ratkaisemisessa.

Sekä työttömiä ja maahanmuuttajia pitää auttaa. Pakolaistaustaisia maahanmuuttajia täytyy auttaa siksi, että he pakenevat sotaa, josta onneksi enää harvalla suomalaisella on omakohtaista kokemusta. Tai ainakin niin kauan pakolaisia täytyy auttaa, kun Suomi on osa Euroopan Unionia, ja haluaa jatkossakin lukeutua länsimaisten sivistysvaltioiden joukkoon, jossa ihmiset kantavat edes rahtusta laajempaa sosiaalista omaatuntoa.

Työttömiä täytyy auttaa siksi, että pitkittyneen työttömyyden jälkeen on yksinkertaisesti vaikeampi saada työpaikka. Ongelmana eivät ole yksinomaan sosiaalietuudet, tai tukiviidakko, jotka mukamas passivoivat. Suurimmat ongelmat tulevat siitä, että Suomesta ja monelta suomalaiselta puuttuu se tekemisen meininki tai näkymä, että työttömyydestä johtuville ongelmille saadaan jotain tehtyä, työpaikkoja luotua ja ihmisiä palkattua. Myöskään ei osata arvostaa riittävästi sitä, mitä meillä jo on, vaan tuijotetaan yhä syvemmin oman navan ongelmiin.

tai kannustinloukku”

Paisuneen maahanmuuttokriisin hoitaminen ei tunnu mahtuvan hallitusohjelmaan. Työttömyyden hoitaminenkaan ei tunnu mahtuvan hallitusohjelmaan. Sekä OECD ja IMF ovat ihmetelleet, miksi Suomi säästää työllisyydenhoidosta vaikka työttömyys kasvaa. Syytä onkin ihmetellä. Sokeat leikkaukset työllisyydenhoidosta tässä tilanteessa ovat täysin järjettömiä ja vastuuttomuudessaan tuomittavia!

Pelkästään yritysten kilpailukyvyn kasvattamisella, tai sosiaalietuuksien leikkauksilla emme ratkaise maamme työttömyysongelmaa. Työttömyys on laaja yhteiskunnallinen ongelma, josta esimerkiksi alkoholinkäyttöön liittyvät ongelmat on yksi iso haaste, jota ei ratkaista yritysten veronkannon vähentämisellä.

Yritysten työllistämisen varaan ei voida laskea, kun yritysten voitonmaksimointi menee kaiken muun ylitse. Miten voidaan esimerkiksi uskoa, että yritysten kilpailukykyä hiukan parantamalla saadaan peruttua päätökset, jossa Nokian renkaat sulkevat ovensa 122 työntekijälle 8 miljoonan säästötavoitteen takia, kun yhtiö jakaa osinkoja 192 miljoonan euron edestä osakkeenomistajilleen?

Irtisanomisia selitetään globalisaation mukanaan tuomilla kilpailuhaasteilla, ja strategialla, että pitää tehdä tehtaat sinne, missä tuotteet kulutetaan. Suomessa työn hintaa ei saada painettua pitkiin aikoihin Venäjän, Kiinan, Bangladeshin tai Pohjois-Korean tasolle.

Pitäisikö säätää laki, jotta nämä suuremmat yritykset ymmärtävät kantaa laajempaa yhteiskuntavastuuta? Voitaisiin esimerkiksi velvoittaa yli 50 henkilöä palkkaavien yritysten palkkaavan joko maahanmuuttajan, pitkäaikaistyöttömän tai osatyökykyisen tai sitten maksavan veroa siitä, että joku hoitaa tämän yhteiskunnallisen veloitteen. Kun yrityskoko kasvaa, niin kasvaa myös yhteiskunnallinen velvoite työllistää niitä henkilöitä, jotka eivät työllisty muutoin.

Erittäin arveluttavia ovat myös hallituksen aiomukset rajata subjektiivista päivähoido-oikeutta. Päivähoito on tärkein tasa-arvoa luovista mekanismeista maassamme. Esimerkiksi yo. case, jossa vanhempien alkoholinkäyttö on pahasti riistäytynyt käsistä. Ehkäpä vanhemmat eivät kehtaisi tunnustaa sosiaalityöntekijöille ja lapset kärsisivät kotonaan pääosan päivästä. Kokopäiväisessä päivähoitossa lämminruokahuolto pelaa ja hoitajat ovat päteviä kasvattajia – joskus pätevämpiä, kuin sekä työtätekevät, tai työttömät vanhemmat. Vanhemmuuteen ei tarvita todistusta.

Työttömien yhdistykset ja laajemmin kolmas sektori voivat auttaa laajempien yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemisessa. Esimerkiksi TST ry on tehnyt julkilausuman Turussa, jossa ovat valmiita kantamaan yhteiskunnallista vastuuta maahanmuutosta. Tämä lienee osaltaan johtanut siihen, että Turun kaupunki palkkaa pitkäaikaistyöttömiä tukemaan maahanmuuttajia.

Työttömien yhdistykset ovat pitkään auttaneet ihmisiä, jotka toipuvat alkoholin väärinkäytön aiheuttamista sosiaalisista ja terveydellistä ongelmista. Parhaissa tapauksissa on syntynyt uusia intohimon kohteita – työtä, uusia liikunnallisia tai kulttuurillisia harrastuksia, joskus jopa kestäviä ja hyviä parisuhhteita! Maahanmuuttajien ja työttömien kohtaaminen palkkatukitöissä on auttanut purkamaan ihmisten välisiä ennakkoluuloja. Kulttuurieroista on voitu nauttia esimerkiksi maittavien ja terveellisten kansainvälisten ruoka-annosten lomassa

Tämä toiminta hiipuu nopeasti, sillä nykyinen hallitus tinkii työllisyysmäärärahoista, joiden pohjalla ammattimainen yhdistystoiminta lepää ja tukee työttömiä. Lasku työttömyyden holtittomasta hoidosta seuraa ihan varmasti perässä. Ja neljän vuoden jälkeen tätä menoa uusi hallitus perii vielä raskaamman taakan kannettavaksi.

Pahoittelen, että näinkin tyyliä tekstiä on pitänyt kirjoittaa. Ei vain nyt yksinkertaisesti työttömien maailmassa näytä tulevaisuuden suuntaviivat yhtään hyvältä. Toivon kuitenkin kaikille lukijoille ja työttömille tsemppiä näiden aikojen haasteiden keskellä. Teillä kaikilla on ihmisarvo, ja olette tärkeitä itsellenne ja toisille ihmisille. Halatkaa vaikka lähintä ihmistä. Sekin helpottaa.

Ja sille kulmakunnan kuppilan kaiverille lähetän vielä sen viestin, että hän itse sairaudestaan huolimatta tarttuu siihen pulloon. Eli tärkeät päätökset paremmasta ja vastuullisemmasta elämästä tehdään me kaikki itse. Yhteiskunnan on vain varmistettava se, että apua on saatavilla silloin kun sitä todella avun tarpeessa olevat ihmiset tarvitsevat. Apuun eivät riitä pelkät pillerit, vaan tarvitaan myös toisia ihmisiä, aikaa ja ammattitaitoa ongelmien ratkomiseen.

Kiireiden keskeltä,
Puheenjohtaja
Jukka Haapakoski

Kaavista loppuivat kesällä työllisyysmäärärahat

Kuvat: Jukka Haapakoski

Helsingistä 3 200 asukkaan Kaaviin on bussimatkaa 9 tuntia. Bussi pysähtyy kaupan takana olevalle pysäkillä. Edessä siintää vanha paloasema ja paloaseman ikkunasta minua katselee yksinäinen hahmo. Hahmo paljastuu Kaavin Työnhakijoiden toiminnanjohtaja **Pekka Kettuseksi**.

Toisessa kerroksessa on myös varapuheenjohtaja **Tuula Kettunen** sekä **Meeri Kirjavainen**. Isoihin tiloihin mahtuisi kuitenkin paljon enemmän ihmisiä esimerkiksi rupattelemaan ja syömään ruokaa. Joskus näissäkin tiloissa on ollut toistakymmentä työntekijää palkkatuella. Nyt riittäisi alkuun, että saisi kokille palkan. Kokkikin olisi tiedossa. Mutta mistä palkka, kun ei ole rahaa millä palkata?

Kaavin työnhakijat toimii yleishyödyllisellä pohjalla tehtävänänsä tukea työttömien ja vähävaraisten hyvinvointia. Tällaista toimintaa ei voi Kaavissa markkinaehtoisesti järjestää – tuskin se olisi kannattavaakaan. EU-ruokajaon yhteydessä Kaavin Työnhakijoiden tilojen eteen muodostuu leipäjono.

Suomen hallitus ei lisää palkkatuki-työllistämiseen työllisyysmäärärahoja lisää, vaikka ne ovat loppuneet ja työttömyys kasvaa. Kaavin työnhakijoissa pohditaan toiminnan ja yhdistyksen lopettamista. "Onko se sitten järkevää, että ihmiset pidetään työttömänä?" kysyy Pekka. "Työttömyys tekee ihmisistä arkoja." Työnantajat suhtautuvat nihkeästi pelokkaisiin työnhakijoihin.

Jos Kaavin Työnhakijat ry lopettaa, niin silloin häviää myös Touhulan kahvio ja kirpputori. Touhulan kahviota emännöi topakka ja iloinen tati **Laila Savolainen**. Huomaan, että Touhulassa käy vielä sulkemisajankin jälkeen nuoria lapsi-

perheitä katsomassa, mitä kirpputorilla on myytävänä. Menekkiä tuotteille siis on.

Leila on viihtynyt 6 kuukautta määräraikaisessa työpaikassaan. Hän on ennenkin tehnyt töitä Kaavin Työnhakijoissa. Välillä hän on myös ollut myyjänä paikallisissa yrityksissä. Työpaikan hakeminen kaukaa kaupungeista ei tunnu realistiselta – eivät myöskään 9 euron työkokeilut. Yli 30 kilometrin matkoihin menee jo yli 9 euroa. Hän tuntee työttömiä, jotka ovat saaneet karenssin, kun eivät ole suostuneet työkokeiluihin näillä edellytyksillä. Leilalla on oma koti Kaavissa. Kuka sen ostaisi muuttotappiokunnassa? Ja mistä saisi yhtä hyvän tilalle? Työtä otetaan vastaan, kun sitä oikeasti tarjotaan.

Kun kyselen seurueelta, mihin kolmeen asiaan pitäisi puuttua, hiukan pohdimisen jälkeen seurue esittää seuraavat asiat: työllistämiseen rahaa, pienlainoitus köyhille paremmaksi sekä lisää rahaa avustuksiin sosiaalitoimistossa. Työllistymisen määrärahat mahdollistavat paremman henkisen hyvinvoinnin, ja tietysti kaikki muutkin hyödyt. Sosiaalitoimistossa lasketaan tulot ja menot niin alakanttiin, ettei elämiseen jää rahaa. Pitkäaikaistyöttömät tarvitsevat välillä myös virkistykseen rahaa.

Pitkäaikaistyöttömyys on Kaavissa monelle tosi asia, eikä asiantilaan näytä nyt tulevan muutosta.

Jukka Haapakoski
Puheenjohtaja

Tuula ja Pekka Kettunen.

Välityömarkkinoiden asemaa vahvistettava

Valtakunnalliset välityömarkkinatoimijat päättivät viime syksynä yhdistää voimat kehittämis- ja vaikuttamistyössä.

Ajankohta on tärkeä jo sikäläkin, etteivät välityömarkkinat jäisi omaksi saarekkeekseen työelämän kehittämisessä.

Vatesissa on toiminut Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama Välityömarkkinat osana työelämää -projekti, joka on toteuttanut alueellisia tiedotus- ja verkostoitumistilaisuuksia. Projekti on päättymässä vuoden lopussa, mutta yhteistyöryhmä voi hyödyntää siitä saatuja kokemuksia.

Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmä:

Karoliina Ahonen, työ- ja koulutusvalmennuspäällikkö, **Mielenterveyden Keskusliitto MTKL ry**

Mari Ahonen-Walker, toiminnanjohtaja, **Valtakunnallinen Työpajayhdistys TPY ry**

Jukka Haapakoski, puheenjohtaja, **Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö – TVY ry**

Hilkka Halonen, toimitusjohtaja, **Meri-Lapin Työhönvalmennussäätiö ry** (ryhmässä edustaa **Oktetti ry:tä**)

Päivi Heimonen, kehitysjohtaja, **Sininauhaliitto**

Juha Leviäkangas, asiamies, **Valmennus- ja sosiaalipalveluyhteisöjen yhdistys Oktetti**

Juha Lehtikuja, toimitusjohtaja, **Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy**

Ari Montonen, työllistämistoiminnan päällikkö, **SPR Kontti**

Yhteistyöryhmän koordinaattori: **Vates-säätiö**

Jaana Pakarinen, toimitusjohtaja
Jukka Lindberg, kehittämisspäällikkö

Artikkeli on julkaistu kokonaisuudessaan Vatesin Kyvyt käyttöön -lehdessä 1/2015 ja se on uudenjulkaisu tässä TVYtteriä kirjoittajan luvalla.

Odotukset yhteistyöryhmältä

TVY:n puheenjohtaja Jukka Haapakoski odottaa välityömarkkinoiden yhteistyötä edunvalvontaa ja hyvien käytäntöjen jakamista. TVY:hyn kuuluu sata jäsenyhdistystä, joissa on yli 6 400 jäsentä.

– Välityömarkkinoiden pelisääntöjä muutetaan usein, ja sen olemassaolo perustuu monien lakien, ohjeiden ja rahoituskanavien yhteissummaan. Lakimuutokset saattavat olla ristiriidassa välityömarkkinoiden toimintalogiikan kanssa. Siten välityömarkkinat ovat haavoittuvaiset ja hauraat, sanoo Haapakoski.

Meri-Lapin työhönvalmennussäätiön toimitusjohtaja Hilkka Halonen korostaa myös yhteistyötä etenkin nyt, kun tapahtuu suuria valtakunnallisia muutoksia, kuten TEOS ja sote-uudistukset.

– On tärkeää vahvistaa välityömarkkinoiden legitimitettiä.

Halonen edustaa yhteistyöryhmässä Oktetti ry:tä. Siihen kuuluu 14 välityömarkkinoilla toimivaa organisaatiota.

Työ- ja koulutusvalmennuspäällikkö Karoliina Ahonen MTKL:sta uskoo, että työryhmän kautta saadaan yhteisten tavoitteiden äärelle erilaista osaamista, kokemusta ja lähtökohtia.

– Saamme aidosti moniäänisen työryhmän, jolloin useiden näkökulmien huomioiminen varmistuu. Yhteinen tavoite synnyttää synergiaa ja tekee toiminnasta vaikuttavuudeltaan tehokkaampaa. Samalla myös tavoitteet selkiintyvät ja keinot konkretisoituvat. Yhteistyö on nähdäkseen ainoa tapa tehdä kehittämis- ja vaikuttamistyötä, painottaa Ahonen.

Sininauhaliitto on valtakunnallinen, lähes sadan kristillisen päihdejärjestön keskusliitto.

– Yhdessä voimme nostaa esiin välityömarkkinoiden merkitystä yhteiskunnallisesti ja yksilötasolla. Ihmisten kirjo on moninainen ja sisältää erilaisia elämäntilanteita. Meillä välityömarkkinatoimijoilla tulee yhdessä olla valmius tarjota muutakin palvelua kuin omaamme. On hyvä tuntee muiden toimintaa. Yhdessä löydämme polkuja, jotta ihmiset pääsevät eteenpäin eri toimijoiden välillä, sanoo kehitysjohtaja Päivi Heimonen Sininauhaliitosta.

Mihin välityömarkkinoita tarvitaan?

Välityömarkkinoita tarvitsee laaja asiakaskunta, jota yhdistää heikko asema työmarkkinoilla. Syynä voi olla esimerkiksi pitkittynyt työttömyys, osatyökykyisyys tai palveluiden välinputoaminen.

Riskinä on syrjäytyminen tai asiakas on jo syrjäytynyt. Välityömarkkinat tarjoat heille monenlaista palvelua, kuten osallisuutta tukevaa toimintaa, kuntoutusta sekä tukea työhönpaluuseen tai opiskeluun – siirtymiä elämässä eteenpäin.

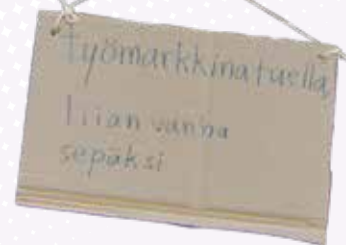
– Täystyöllisyys on utopia, mutta ihmisellä on silti tarve kuulua hänelle relevantilla tavalla yhteiskuntaan ja antaa oma osaaminen ja vahvuudet yhteisen hyvän rakentamiseen. Työelämän käsite ja työelämäosallisuuden käsite muuttuneen kokonaisuudessaan hiljalleen ja välityömarkkinat ovat tässä keskeisessä roolissa, muistuttaa Ahonen MTKL:stä.

Rakenteiden näkökulmasta välityömarkkinat ehkäisevät putoamista syrjään, ja Heimonen Sininauhaliitosta näkee toiminnan ennaltaehkäisevänä.

– Välityömarkkinoita toteutetaan yhteisöissä, joilla on samalla ihmisiä osallistava, kuntouttava ja kannustava rooli. Tämä tuottaa hyvinvointia niin yksilöille, perheille kuin alueille, paikallisille yhteisöille sekä yhteiskuntaan, hän listaa.

Haapakoski haastaa välityömarkkinoita kehittämään innostaviksi ja monipuolisiksi, jotta työttömät voivat kokeilla siipiään mahdollisimman kirjavasti eri työtehtävissä ja luoda polkuja, jotka johtavat avoimille työmarkkinoille.

– Etenkin pitkäaikaistyöttömät tarvitsevat pehmeitä työmarkkinoita ja koulutusta silloin, kun avoimet työmarkkinat eivät vedä. Joissakin diskursseissa välityömarkkinat nähdään myös pelotteena, jotta työttömät hakeutuisivat nopeammin avoimille työmarkkinoille. Tämä käsitys johtaa harhaan. Suurin osa työttömistä haluaa tehdä töitä, mutta sopivaa työtä ei löydy, muistuttaa Haapakoski TVY:stä.

Hilkka Halosen mielestä kehittämistyössä nousevat keskiöön työ- ja toimintakyvyn tunnistaminen, työhönkuntoutuksen palveluiden laatu, siirtymien tukeminen – työhönkuntoutuksen prosessi.

– Välityömarkkinoilla ja lainsäädännössä on tunnustettava vajaa työkyky. Osatyökykyisellä on oltava mahdollisuus ns. kantaa kortensa kekoon, vaikka työkykyä olisikin jäljellä vain 40 prosenttia. Ikääntyvä Suomi tarvitsee kaikkien työpanoksen, korostaa Halonen.

Haasteet

Välityömarkkinoiden kehittämisen yksi suuri haaste nousee toimintaympäristön muutoksista.

Hilkka Halonen pelkää, että palkkatukisäädöksillä heikennetään välityömarkkinoiden toimintaa ja sen mahdollisuutta tarjota tuettua työtä yleishyödyllisissä ja avustavissa tehtävissä.

– Liian tiukkaan tulkitut EU-säädökset ovat yleishyödylliselle toiminnalle ongelma. Verottajalla on omat tulkinsa elinkeinotoiminnan harjoittamisesta ja TE-toimistolla omansa. Kilpailutuksissa yleishyödylliset toimijat ovat samalla viivalla suurten kansainvälisten firmojen kanssa! Haasteita siis riittää, toteaa Halonen.

– Pitäisi hyväksyä, että meillä on välityömarkkinat. Tulisi huolehtia, että meillä on vakaa ja koordinoitu rahoitusjärjestelmä, jolla se hoidetaan, sanoo puolestaan Päivi Heimonen.

Karoliina Ahonen näkee toimintaympäristön myös mahdollisuutena.

– Suurien palvelujärjestelmiin liittyvien muutosten vuoksi välityömarkkinoiden rooli voi jopa tulevaisuudessa korostua siltana ennen erillään olevien toimintasektoreiden välillä. Haasteena on saada olemassa oleva tieto ja hyvät kokemukset päättäjien ja toimijoiden tietoisuuteen, sanoo Ahonen.

Jukka Haapakosken mielestä välityömarkkinoiden kannalta on tärkeää, että kunnat hyödyntävät nykyistä enemmän sosiaalisten kriteerien käyttöä julkisissa hankinnoissaan. Lisäksi koulutuksen ja palkkatuen yhteensovittamista pitäisi mahdollistaa nykyistä laajemmin.

Yhteistyö yritysten kanssa

Hilkka Halosen mielestä välityömarkkinat voivat tukea elinkeinoelämää mm. valmennuspalveluissa, jolloin yritykset saavat tarvitsevaansa työvoimaa.

– Yhteistyö välityömarkkinoiden kanssa on yrityksille myös väylä kantaa sosiaalista vastuuta, uskoo Halonen Osketti ry:stä.

Välityömarkkinoilla toki tiedetään yritysryhmittymien merkitys, mutta se koetaan haasteelliseksi. Päivi Heimonen uskoo sosiaalisen sponsoroinnin edistävän yhteistyötä.

– Yhteistyössä on tärkeää luoda erilaisia mahdollisuuksia yrittäjille osallistua sponsorointiin, kuten ruoan lahjoitus, hyvistä käytännöistä kertominen, ryhmien tutustumiskäynnit, kurssien ja neuvonnan antaminen osaamisalueellaan, listaa Heimonen.

Jukka Haapakoski toivoo, että yrityksiin vietäisiin nykyistä enemmän räätälöityjä palveluita osatyökykyisille.

– On suosittava nykyistä pysyvämpiä rahoituksia pitkäaikaisille toimijoille ja kehitettävä pitkäkestoisempia kumppanuuksia julkisen vallan, yritysten, oppilaitosten sekä yhdistysten ja säätiöiden kesken, hän sanoo.

Merkitys alueen hyvinvoinnille

Kuntien vastuu työllisyyden hoidosta kasvaa. Työllisyyden hoito yhdessä välityömarkkinoiden kanssa edellyttää Halosen mielestä, että kunnilla on myös valtaa järjestää palveluita.

– Palveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta suuremmille sote-alueille tuo välityömarkkinakenttään uuden toimijan. Roolien, vallan ja vastuun työnjakokysymykset on ratkaistava, jotta työttömien palvelut voidaan toteuttaa saumattomasti ja tarvelähtöisesti, sanoo Halonen. Välityömarkkinoiden vaikutus alueella näkyy siinä, että yhteiskunnan palveluiden ulkopuolella olevia ihmisiä on vähemmän. Hyvinvointi kohenee, verorahat kohdentuvat paremmin ja työvoiman saatavuus paranee.

Välityömarkkinat ylläpitävät ja kehittävät työvoimareserviä sekä piristävät hieman ostovoimaa tukien paikallisia yrittäjiä.

– Lisäksi välityömarkkinat tuottavat jäsenilleen ja yhteistyökumppaneilleen matalan kynnyksen sosiaalisia palveluita, joilla voi olla erittäin merkittävä rooli sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitämiselle. Lisääntynyt hyvinvointi voi näkyä esimerkiksi säästyneinä kustannuksina ns. kovissa sosiaali- ja terveyspalveluissa. Täten alueen verotaakka saattaa olla pienempi, sanoo Haapakoski.

Pitkäaikaisia työpaikkoja välityömarkkinoilla ovat erilaiset alhaisen tuotavuuden alat, kuten kierrätys, pesula-toiminta ja ympäristötyöt.

– Kaikki nämä työt ovat tärkeitä ja sopivat hyvin eri syistä pitkään työttömän olleille, joiden osaaminen ja koulutustaso ei vastaa avointen työmarkkinoiden tarpeita, toteaa Hilkka Halonen.

Tiina Jäppinen

EU:n ruoka-apuohjelma päivitettiin

Maaseutuvirasto (Mavi) järjesti kumppaniorganisaatioilleen 14.9.2015 infotilaisuuden, jossa avattiin uuden EU:n vähävaraisten avun toimeenpideohjelman yksityiskohtia.

Tilaisuus videoitiin ja se on katsottavissa YouTube-kanavalta (ks. linkki oheessa).

Rahasto tukee EU-maiden toimia antaa aineellista apua yhteiskunnan heikompiaisille. Suomesa tukea jaetaan pelkästään elintarvikkeina 34 kumppaniorganisaation noin 480 paikallisen yhdistyksen tai seurakunnan kautta. Suomen osuus ohjelmakaudella 2014–2020 on noin 26,5 miljoonaa euroa, josta jäsenvaltion rahoitusosuus on 15 %. TVY:n jäsenyhdistykset ovat elintarviketien suurin jakaja.

Suomen EU-tason edustaja on työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) ja toimeenpanon hallinnoija Mavi. Ohjelman tarkastusviranomaisena on valtiovarainministeriön (VM) valtionvarain controller. Eli tulli ei tee enää elintarviketarkastuksia, vaan ne on nyt VM:n kontolla.

Kolmen ensimmäisen jaon aikataulut

Uuden organisaation käynnistämisestä sekä elintarvikkeiden kilpailuttamisesta johtuen v. 2015 jako pääsi alkamaan vasta lokakuussa. Ensimmäinen jakoera on pienempi, sillä kevään jakoa aletaan suunnittelemaan jo joulukuussa 2015.

Kevään jako aloitettaneen jo helmikuussa 2016 ja viimeinen jakso syysystä 2016. Tämän jälkeen elintarvikejaot pyritään pitämään kevät/syys-syklillä ilman katkoksia.

Jaettavat tuotteet

Mavi kilpailuttaa tuotteet sekä toimittavat kuljetuspakkaukset ilmaiseksi jakopaikeille. Ensimmäisen vaiheen (2015–2016) elintarvikemäärä on noin 2,9 miljoonaa kiloa.

Elintarvikejaossa ovat seuraavat tuotteet: vehnä- ja sämpyläjauho, puurohiutale, pastatuote eli makaroni, lihasäilyke, hapankorppu, aamiaisviljavalmistete eli mysli, valmisateria-aines eli pasta juustokastikkeessa, hernekeitto sekä maitojauhe.

Uudistunut organisaatio

Jakeluorganisaatiossa on mahdollisimman vähä muutoksia itse vähävaraisten näkökulmasta.

Raportoinnissa hyödynnetään aiempia raportointilomakkeita, jotka kuitenkin uudistuvat jonkin verran.

Kumppaniorganisaatiot eivät voi enää jatkossa laskuttaa toimeenpideohjelmasta omia hallinto-, varastointi- tai kuljetuskustannuksia.

Avunsaajalta ei pyydetä enää kuittauksia tuoteketjun yhteydessä. Sen sijaan jakajat tekevät *silmämääräisiä arvioita* tuen kohdentumisesta eri väestöryhmiille: alle 15-vuotiaat, yli 65-vuotiaat, naiset, maahanmuuttajat, ulkomaalaistaustaiset tai eri vähemmistöryhmiin kuuluvat, vammaiset ja kodittomat.

TVY hakee ESR-rahotteista avustusta elintarvikejaon yhteydessä tehtävään valistukseen hakijoiden elämänhallintaan. Rahoituksesta saadaan päätös aikaisintaan vuoden vaihteessa.

Kuljetusten vastaanotto

Mavi soittaa jokaiseen jakelupisteeseen ja sopii kunkin kanssa toimituspäivästä. Tärkeää on tietää etukäteen, että löytyykö paikalta lastauslaituria, onko lastausalue riittävä sekä kuinka korkea on ovi, josta tavara lastataan sisään.

Kaikki tuotteet on pakattu tukkupakkausiiin ja pienin kuljetusmäärä on tuhat kiloa/jakelu.

Yhteyshenkilö on koko ketjun tärkein henkilö. Jos henkilö vaihtuu, siitä on ilmoitettava välittömästi Maville. Yhteyshenkilöllä tulee olla valmius todistaa henkilöllisyytensä tarvittaessa kuljettajalle.

Rahtipäivänä tulee olla paikalla riittävästi henkilökuntaa. Tuotteet kuljettetaan arkena klo 8–16. Kuljetusliikkeeltä tulee soitto vähintään tuntia ennen kuorman saapumista.

Mikäli kuorma ei tule sovittuna päivänä, otetaan yhteys Kaukokiitoon (puh. 010 510 1300 tai selvitys@kaukokiito.fi). Asiasta pitää informoida myös Mavia.

Kuljettaja jättää rahdin toimipaikan välittömään läheisyyteen, mutta ei itse osallistu tavaroiden kuljettamiseen sättiloihin tai lavapakkausten purkamiseen. Tyhjtät lavat jäävät jakelupsiteelle, eikä niitä palauteta.

Mavin EU:n vähävaraisten avun toimeenpideohjelman videoitu infotilaisuus Pasilassa 14.9.2015: www.youtube.com/playlist?list=PLoQeryet_PXW2llvt-SEdDAjRm3g5HJwKn

Eviran oheet: www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/elintarvikehuoneistot+ruoka-apu

EU:n ruoka-avun materiaalit: www.mavi.fi/ruoka-apu

Mavin yhteystiedot: www.mavi.fi/ruoka-apu

ruoka-apu@mavi.fi

Sari T. Nieminen, puh. 0295 31 2362, sari.t.nieminen@mavi.fi

Tuomas Viitsaari, puh. 0295 31 2474, tuomas.viitsaari@mavi.fi

Varastointi

Varastotilat tulee olla soveltuvia elintarvikkeiden varastointiin (ks. Eviran ohheet). Kuiva, valolta suojattu tila, joka on helposti puhtaana pidettävä ja sinne ei pääse haittaeläimiä. Hajut ja maut eivät saa siirtyä elintarvikkeisiin. Muut tavarat eivät saa turmella elintarvikkeita. Varaston on oltava lukollinen tila, jonne ei ole asiattomilla pääsyä.

Kiinnitä huomiota varastokirjanpitoon, erityisesti erillis- ja yleisvarastois- sa. Muista parasta ennen ja viimeinen käyttöpäivä -seuranta. Se tarkoittaa, että vanhimmat toimitukset jakeluun ennen uusia toimituseriä.

Mikäli tuotteita pääsee epähuomiossa vanhenemaan tai pilaantumaan, nou- datetaan Eviran ja hakuoppaan mukaisia ohjeita. Mavi auttaa ongelmatilanteissa.

Jakelusta tulee pitää kirjanpitoa ja ra- portointia. Myös ruoista valmistetuista aterioista pidetään kirjaa.

Tiedottaminen

Jakeluista pitää tiedottaa paikallistasol- la avoimesti mitä, missä ja milloin jakelu tapahtuu. Tiedottamisessa sekä jakelus- sa tulee käyttää EU:n logoa.

Mavi on tuottanut EU:n ruoka-apu -julistetta, joita toimitetaan jakelupa- koille. Lisäksi julistetta saa tulostettua Mavin sivuilta. Myös EU:n lippu voi olla toimituspaikalla.

Jakaminen

EU-ruoka jaetaan paketteina tai aterioina. EU-tuotepakkauksis- ta tai niistä valmistetuista ateri- oista ei saa periä maksua!

Juha Keränen

TVY:n vähävaraisten ruoka- avun jakelupaikkakunnat 2015

Ns. hyvinvointivaltion tyhjäkäynti uhkana yhteiskuntarauhalle

Onko kysymys todellisuudentajun menettämisestä vai välinpitämättömyydestä, kun maan hallitus laiminlyö täysin työllisyydenhoidon turvaamisen? Oikeus- ja työministeri **Jari Lindström** kommentoi taannoin Kalevassa pitkäaikaistyöttömyyttä ja kolmannen sektorin ”työllistämisongelmaa”. Työllistämisongelma on tämän maan hallituksella ja eduskunnalla, ei kolmannella sektorilla!

Työllistämisongelma on myös niillä yli 110 000 pitkäaikaistyöttömällä, jotka palkkatukirahojen loppumisen vuoksi menettävät sen viimeisenkin mahdollisuuden päästä palkkatöihin! Koskaan näiden 16 vuoden aikana, kun olen työskennellyt työllistämisen parissa, ei olla tehty näin paljon päättömyyksiä työllistämisrintamalla kuin viimeisen vuoden aikana.

Kolmas sektori luo ja on luonut pitkäaikaistyöttömille palkkatuetuja työpaikkoja, koska eduskunta on näin päättänyt jo lähes 20 vuotta sitten.

Kolmannen sektorin paikka yhteiskunnassa

1990-luvun lopusta alkaen kolmatta sektoria on pyydetty ideoimaan ja keksimään mielekästä yhteiskuntaa hyödyttäviä ja työmarkkinoille johtavaa työtä, mikä ei kuitenkaan saa kilpailla yksityisen sektorin kanssa, mutta jonka pitää toimia ponnahduslautana avoimen sektorin työpaikkoihin.

Palkkatukijärjestelmän luominen on mahdollistanut, että on voitu tehdä sellaisia tehtäviä, joita ei ole muuten yhteiskunnan taholta pystytty hoitamaan. Kolmas sektori auttaa työllistämistoiminnan kautta mm. vanhuksien hoivaamisessa, koululaisten iltapäivätoiminnassa, luonnon ja ympäristön hoitamisessa ja paljon muussa.

Nyt työllistävä kolmas sektori on erittäin huolissaan palkkatukirahoituksen supistamisesta ja loppumisesta. Työllisyysmäärärahoja on leikattu 7 vuotta peräkkäin, joka on johtanut valtaosan pitkäaikaistyöttömyyteen. Välityömarkkinoita on rakennettu 15 vuotta ja kolmas sektori on huolissaan, että tämä työ on valumassa hukkaan.

Ympäri maata on tehty kiitettävästi työtä ja kehitetty monenlaisia työpaikkoja. Parhaiten työmarkkinoille johtavia ovat olleet palvelualan, lasten ja vanhusien arkea tukevat työt. Suuri arvo on ollut myös muilla työmahdollisuuksilla, joilla on saatu katkaistua ihmistä raastava pitkäaikaistyöttömyys. Päätöksen tekijöiden pitää nyt tietää, mitä ovat tekemässä ja mitä ovat lopettamassa. Yhteiskunnalle hyödyllisten toimintojen uudelleen rakentaminen tulee kalliiksi!

Ministeriön linjaukset

Ministeriön linjauksen mukaan työllisyysmäärärahojen käytössä painottuu tänä vuonna erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden alentaminen. Ajatuksena on myös ollut helpottaa kuntien rahoitusvastuuta työttömyyden hoidossa.

Käytännössä linjaus on tarkoittanut sitä, että vähintään 300 päivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saanut henkilö voi saada palkkatukea. Työttömyys on kestänyt tällöin noin 3 vuotta 3 kuukautta. Pitkäaikaistyöttömyyden määritelmän raja on yksi (1) vuosi. Suurin osa pitkäaikaistyöttömistä on siis rajattu tuen ulkopuolelle! Ja kaiken huipuksi elämme nyt syyskuuta ja kaikki määrärahat ovat loppuneet ajat sitten koko maassa.

Haastava tilanne kaikenkaikkiaan

Kuntien talousvastuulliset saavat myös meiltä äärimmäistä myötätuntoa osakseen. Tilanne on erittäin haastava! Turku maksaa vuonna 2015 arviolta 25 miljoonaa valtiolle takaisin kelan maksusuutta. Mikäli valtio leikkaa edelleen lisää työllisyysmäärärahoja, niin ensi vuonna maksua kertyy huomasti enemmän.

Turun kaupunki ansaitsee suurkiitoksen työllisyydenhoidon rytmimuutoksesta. Uutena, kannustavana ja viisaana päätöksenä Turun kaupunki maksaa 1.8. lähtien kuntalisää mm. työllistävälle yhdistyksille.

Turussa kuntalisä maksetaan kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti valtion tuen päälle ja ehtona on valtion työllistämistuen saaminen. Ilman valtion työllisyyttä vauhdittavaa lisäbudjettia tervetullut uudistus sutii Turun kaduilla tyhjää. Valtion pitää helpottaa kuntien rahoitusvastuita välittömästi! Ilman valtion tukea tuhannet palkkatuki-paikkaa kaipaavat kuntien asukkaat jäävät ilman yhteiskuntaa hyödyttävää työpaikkaa!

Suuret kaupungit ovat ottamassa yhä suurempaa vastuuta työllistämisessä valtion supistaessa panostustaan. Kuvassa ovat keskustelemassa linjauksista Turun kaupunginjohtaja Aleksis Randell ja TST ry:n puheenjohtaja Joe Majanen.

Välityömarkkinat poluttajina

Toimivan kolmannen sektorin rooli on ollut toimia välityömarkkinoina, polkuna työttömyydestä opiskelemaan uutta alaa tai sijoittua avoimen sektorin työpaikkoihin. Toiminta on rakennetyöttömyyden aikana oiva mahdollisuus esim. alanvaihtajille.

Kolmannen sektorin henkilöstö on myös kannattanut, rohkaissut ja tukenut työnhakijaa, kun tällä on ollut vaikeaa. Mikä rooli kolmannelle sektorille halutaan jatkossa vai halutaanko mitään? Huudetaanko kolmatta sektoria apuun vain, kun ei muuta keksitä? Toivottavasti työministeriössä on ryhdistäydytty ja herätty todellisuuteen. Onko virkamiehillä takataskussa suunnitelma, jossa välityömarkkinoiden kohderyhmä saa ansaitsemaansa työtä ja tekemistä?

Vierityshoitoa

Todellisuudessa käytäntö on osoittanut, että hallintoviranomaiset pakoilevat vastuuta tehdyistä muutoksista ja linjauksista – niistä ei ota vastuuta kukaan. Jokainen toimijataho vain vierittää vastuun toiselle: TE-hallinto TEM:n antamille ohjeille, TEM alueellisille toimijoille (TE-toimistoille) tai lakeja säättävälle eduskunnalle, joka taas puolestaan ei kiireen keskellä ole välttämättä ymmärtänyt lainkaan, mistä tehdyissä virkamiestyönä valmistelluissa lakimuutoksissa on ollut kyse. Niinpä edellisen eduskunnan tehdystä päätöksestä ei tullut metallihoitoista johtotähteä, vaan tuli ruosteinen Lada!

Työllisyyshoidon tyhjäkäynniä

Onko meillä ylipäättänsä (entisenä?) hyvinvointivaltiona varaa tällaiseen työllisyyshoidon tyhjäkäyntiin? Pitkäaikaistyöttömyyden pitkittyminen ja sen

laajentuminen näkyy jo nyt ihmisten pahoinvointina, joka johtaa vihaan valtiota ja yhteiskuntaa kohtaan. Radikalisoituminen ja yhteiskuntarauhan menettäminen uhkaa, jos ei aleta tekemään pikaisia päätöksiä työttömyyden katkaisemiseksi.

Paljon puhuttu yhteiskuntasopimus ei ole vastaus kohderyhmän haasteeseen. Positiivisena ihmisenä jaksan uskoa, että virkamiehet ministeriöissä ja maan hallitus ymmärtävät, mihin ollaan menossa. Työministeriö (TEM) ei voi enää pyrkiä aktiivisesti etsimällä etsimään esteitä kaikenlaiselle työllistämistoiminnalle, vaan oikeasti alkaa keskittyä rakennetyöttömyyden purkamiseen ja työllistämisen mahdollistamiseen, keinoilla miltei hyvänä.

Nyt työministeriöltä (TEM) odotetaan pikaista esitystä työllisyyshoidon lisämäärärahaa hallitukselle. Lisäpanostukselle on nyt kiire, sillä pitkäaikaistyöttömät haluavat töihin!

Aktiivisten ihmisten asialla!

Joe Majanen
Puheenjohtaja
Turun Seudun TST ry

Kansanedustaja Satu Taavitsainen TVY:n kesäpäivillä Työttömien terveydenhoito kunnissa

TVY:n kesäpäivillä vieraili elokuussa Kaakkois-Suomen vaalipiirin kansanedustaja **Satu Taavitsainen**. Hänen yksi johtaista teemoista oli työttömien terveydenhoito ja sen järjestäminen kunnissa. Keskusteluista päätellen asian esille nostaminen oli perusteltua, sillä vaikutti siltä, että aihe ei ole kunnissa kovin tuttu.

Jo reilu neljä vuotta on ollut voimassa laki, joka velvoittaa kunnat järjestämään työttömille terveydenhuollon palveluita. Keskusteluissa Taavitsaisen kanssa nousi muutama asia esille ohitse muiden. Käytännöt työttömien terveydenhuollon suhteen ovat hyvin erilaisia paikkakunnasta riippuen.

Mitä pitäisi tehdä?

Kysyä kunnan päättäjiltä tai valtuutetuilta, onko heillä tietoa, millä tolalla kunnassa asia on?

Pitää vaikuttaa päättäjiin, että työttömien terveydenhuoltoon osoitetut varat tosiaan käytettäisiin nimenomaan siihen, mihin ne on myönnetty. Kyse on kuntalain mukaisesta subjektiivisesta oikeudesta terveydenhoitoon. Määrärahat eivät välttämättä mene siihen tarkoitukseen, koska niitä ei ole korvamerkitty.

Kuntien terveydenhoitoon on määrättävä vastuuhenkilöt ja huolehdittava siitä, että heillä on riittävä tieto, mitä pitää tehdä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa on sitkeästi pidettävä huolta siitä, että perusterveydenhuolto tulee niin vahvaksi, että ihmiset saavat palvelunsa oikea-aikaisesti ja työttömien terveysasiat eivät jää uudistuksen myllerryksessä muiden jalkoihin.

Tiedottaminen

Asiasta tulee informoida henkilöitä, jotka ovat työttömien kanssa tekemisissä, kuten TE-toimistot, sosiaalitoimi, KELA ja terveydenhoitohenkilöstö. Heidän tehtävä on saattaa asia työttömien tietoisuuteen.

Työttömien terveydenhoidosta pitää viestiä myös ammattilistoille ja -osastoille, jotta tieto kulkee myös ansiosidonnaisille työttömille.

Tiedottamisessa on hyvä jakaa hyviä käytäntöjä ja onnistuneita toimintatapoja muille. Esim. Mikkelin Työttömät ry on tiedottanut pitkäaikaistyöttömien terveydenhoidosta verkkosivuillaan yhteistyössä Mikkelin kaupungin edustajien kanssa.

Kuntouttava työtoiminta ja palkkatuki

Keskustelu siirtyi jouhevasti kuntouttavaan työtoimintaan. Sitä pidettiin erittäin hyvänä asia silloin, kun työtoiminta kohdistetaan oikealle kohderyhmälle. Tämänhetkinen akuutti määrärahojen puute vähentää palkkatukipaikkoja ja johtaa helposti siihen, että kuntouttavia paikkoja osoitetaan myös sellaisille, jotka pystyisivät palkkatukityöhön.

Tämä vääristää tilannetta niin, että henkilöt, jotka tarvitsisivat kuntouttavaa työtoimintaa, putoavat palvelun ulkopuolelle. Määrärahojen vähyys aiheuttaa myös sen, että välityömarkkinapaidat ovat vaarassa.

Nykyisessä tilanteessa jotkut palkkatukityöhön kykenevät henkilöt, haluavat vapaaehtoisesti kuntouttavaan työtoimintaan, koska siitä saa yhdeksän (9) euroa päivässä verottomana sekä mahdollisesti matkaliput toimeentulotukena. Näin heille käteen jäävä raha on suurempi kuin palkkatukityössä.

Myös vuosien velkataakan alla elävät henkilöt suosivat kuntouttavaa työtoimintaa, sillä ulosottokäytäntö verottaa työstä maksettavaa palkkaa huomattavasti enemmän.

Palkkatukityössä esim. pitkät työmatkat aiheuttavat sen, että työ ei aina välttämättä ole taloudellisesti kannattavaa.

Yleisökysymykset

Varissuon työttömien edustaja (Turusta) ihmeteli, miksi poliitikko ei kaupunginvaltuuston puheenjohtajana voisi päättää, että virkamiehet saisivat toteuttaa esim. työttömien terveydenhoitoa kunnassa kuten kunta- ja terveydenhuoltolaki määräävät. Kansanedustaja vastasi, että valtuutetuille on kerrottava havaituista epäkohdista ja edellytettävä heitä korjaamaan tilanne. Luottamushenkilöiden perustehtävä on olla kuntalaisien asialla ja saada korjaukset aikaan ottamalla asia puheeksi viranhaltijoiden kanssa ja vaadittava lakien noudattamista.

Kansanedustaja
Satu Taavitsainen (SDP)
Ikä: 38 vuotta

Perhe: Aviomies ja kolme lasta
Ura: Ensimmäisen kauden kansanedustaja Kaakkois-Suomen vaalipiiri, Mikkelin kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, valtuustotyöskentelyä 15 vuotta, koulutukseltaan sosiologi, sosiaali- ja terveysalan järjestön (ESTERY) toiminnanjohtaja, opiskeluaikana 22-vuotiaana harjoittelujaksolla Kaliforniassa kodittomien katutyössä Los Angelesin alueen köyhien parissa. Liittyi kokemuksen jälkeen SDP:n jäseneksi.

Satu Taavitsainen jakaa TVY:n leikkimielisten Olympialaisten palkinnot TVY:n Kesäpäivillä Tallukassa.

Yleisön joukosta ehdotettiin työttömien kouluttamisessa, että Valtion talousarviossa osoitetut työttömien koulutusmäärärahat n. 200 miljoonaa euroa käytettäisiin eräänlaisen koulutussetelijärjestelmän rahoittamiseen ja, että esim. ay-jäsenmaksujaan hyödyntäen työttömät osallistuisivat koulutussetelivakuutusjärjestelmän rahoittamiseen.

Lyhykäisyydessä tämä tarkoittaisi sitä, että työtön voisi esim. TE-toimistosta tai kassastaan kuitata koulutussetelin, minkä hän vapaaharkinnaisesti voisi käyttää ammattitaidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Työtön voisi näin osallistua vapaiden markkinoiden tarjoamiin ammattitaitoa ylläpitäviin kursseihin ja samalla verkostoitua työelämässä olevien kanssa. Kansanedustaja piti ehdotusta hyvänä avauksena, mutta siitä ei käyty juurikaan keskustelua.

Kirjallinen kysymys

Kansanedustaja Satu Taavitsainen kertoi aikomuksestaan jättää sosiaali- ja terveysministerille kirjallisen kysymyksen työttömien terveystarkastuksista. Kysymys ja ministerin vastaus on julkaistu toisaalla tässä lehdessä.

Käytännön toivomuksia, miten työttömien yhdistykset voisivat yhteistyössä edistää terveydenhoitoa ja muita yhteisiä asioita:

- Perustetaan terveydenhoidon edunvalvonta- ja tiedotustyöryhmä
- Työryhmä miettii jäsenyhdistysten tiedotusmuotoa edelleen jäsenilleen. Mallina esim. Mikkelin Työttömät ry:n tiedotus
- Lähdetään ennakkoluulottomasti vaikuttamaan siihen, että kuntien velvollisuuksiin kuuluu lähettää jokaiselle pitkäaikaistyöttömälle henkilökohtainen kutsu terveys-tarkastukseen. Tällä taattaisiin yhtenäinen kansallinen minimi-tutkimustaso kaikille

Muita vaikuttamistavoitteita voisivat olla mm. työmarkkinatuen verottomuus ensiaskelena perustuloyhteiskuntaan; peruspäivärahan eläkekertyminen ansiosidonnaisen tapaan; koulutussetelin pilotointi.

Kirjallinen kysymys on eduskunnassa käytössä oleva tapa pyytää lisätietoa hallituksen tai ministerin toimista ja valvoa ministerin toimien laillisuutta. Kysymyksen voi esittää kuka tahansa yksittäinen kansanedustaja ja siihen vastaa se ministeri, kenen toimialaan kysymys kuuluu.

Eduskunnan työjärjestyksen mukaan kirjalliseen kysymykseen tulee vastata 21 päivän kuluessa sen toimittamisesta valtioneuvostolle. Vastaus jaetaan kirjalliseen kaikille kansanedustajille.

Jälkipuintia

Kansanedustajan vierailusta TVY:n kesäpäiville jäi myönteinen mielikuva. Vierailunsa päätteeksi Satu jakoi aamupäivällä pidettyjen TVY:n perinteisten Olympialaisten palkinnot. Palkittujen joukkueiden sijoitukset olivat seuraavat:

1. Suokiitäjät (Varissuon Työttömät): 17 pistettä

2. Pinkit Puumat (Kouvolan Seudun Työttömät, Virtain Työttömät): 16 pistettä

3. Ryysyranta (Kajaanin Työvoimayhdistys): 12 pistettä

Lea Vallius
Kristian Sundman

Kesäpäivät 2015

TVY:n Kesäpäivät Tallukassa

TVY:n Kesäpäivät 2015 vietettiin viehättävissä Vääksyn maisemissa Tallukassa 19.–21.8. Kesäpäiville osallistui ennätysellisesti lähes neljäkymmentä työttömien yhdistysten jäsentä.

Tallukan omistaja **Kalevi Grahn** avasi Kesäpäivät ja majoittautumisen jälkeen TVY tarjosi paikalla oleville makaraa ja salaattia Tallukan kodan luona. Ilta vietettiin karaoken ja tanssin merkeissä.

Seuraavana päivänä otettiin mittaa toisista perinteisillä Olympialaisilla. Oli tarrapallon heittoa neljän metrin korke-

Kuvat: TVY

Kesäpäivät onnistuivat sekä sään että osallistumisennätyksen suhteen hyvin. Ennakkotiedoista poiketen **Tarja Filatov** ei päässyt paikalle, mutta hoidimme koulutuksen Satun suosiollisella avustuksella.

Yllä tikkakisan pistesaalis,
alla ilmaisutaidonnäyte.

Kirjallinen kysymys työttömien terveystarkastuksista

Työttömien on todettu useissa kotimaisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa sairastavan työllisiä enemmän ja voivan huonommin. Tyypillisiä terveysongelmia ovat muun muassa astma, diabetes, verenpainetauti ja alaselkävut. Tutkimusnäyttöä on myös työttömyyden yhteydestä varhaiseen kuolleisuuteen.

Työttömien oikeudesta kunnallisiin terveystarkastuksiin säädetään vuonna 2011 voimaan tulleessa terveydenhuoltolaissa. Työttömien terveystarkastusten tarkoituksena on edistää työttömän terveyttä ja ylläpitää työkykyä. Tällä halutaan ennaltaehkäistä mahdollisten terveysongelmien syntyä sekä pitää huolta henkisestä ja fyysisestä terveydestä.

Työttömäksi jäävän terveyden ja työkyvyn arvioinnista säädetään työterveyshuoltokäytäntöjä koskevassa valtioneuvoston asetuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriö lähetti kunnille elokuussa 2013 yksityiskohtaisen ohjeistuksen työttömien terveydenhuollon järjestämisestä. Kunnan terveyspalvelujen tehtävänä on järjestää työttömien työkyvyn arvioimiseksi tarvittavat terveystarkastukset sekä niiden perusteella huolehtia mahdollisten sairauksien hoidosta ja kuntoutuksen järjestämisestä.

TE-toimistojen vastuulla on tunnistaa terveystarkastusta tai työkykyselvitystä tarvitsevat työttömät ja ohjata heidät terveyskeskukseen. Jos terveystarkastuksen yhteydessä todetaan työkyvyn heikentyneen, terveydenhuollon tulee ohjata työtön hoitoon tai kuntoutukseen.

Tämä tarkoittaa jatkotutkimuksiin ohjaamista, sairauksien hoitamista ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteuttamista tai siihen ohjaamista sekä ammatilliseen kuntoutukseen ja kuntoutuspsykoterapiaan ohjaamista. Jos toimenpiteiden seurauksena todetaan työkyvyttömyys, työtön tulee ohjata hakeutumaan sairauslomalle tai eläkkeelle. Tällöin työttömälle tulisi kirjoittaa todistus työkyvyttömyydestä ja tarvittaessa auttaa häntä eläkehakemuksen tekemisessä.

Kaupunkien ja kuntien vastuulla oleviin terveystarkastuksiin on paikoin kertynyt jonoa. Lausuntoja ja ajan saamista on jouduttu odottamaan jopa puolikin vuotta. Myös tiedotus terveystarkastuksista on ollut puutteellista. TE-toimiston asiakkaita ei voida kaikissa tapauksissa ohjata TE-toimiston muihin palveluihin ennen kuin terveydentila on kunnan terveyskeskuksessa selvitetty. Terveystarkastusten viivästyttämisestä on syntynyt pullonkaula jatkotoimenpiteille.

Työttömien määrä on merkittävästi lisääntynyt. Samanaikaisesti kaikki kunnat eivät toteuta työttömien terveystarkastuksia eli lakisääteistä tehtäväänsä. Riskinä on, että maassamme on tulevaisuudessa entistä enemmän työttömiä, joiden työkyky alenee päivä kerrallaan ja työllistymisen vaikeus kasvaa.

Joissakin kunnissa on toimivia käytäntöjä työttömien terveystarkastuksia varten, mutta osa kunnista ei ole vielä kukaan, neljä vuotta lain voimaantulon jälkeen, tarttunut toimeen. Kunta ei ole vapautettu suorittamasta lain velvoittamaa tehtävää, vaikka se ei olisikaan ottanut talousarvioonsa määrärahaa sitä varten.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko ministeriöllä yleiskuvaa siitä, miten kunnat täyttävät työttömien terveystarkastuksia koskevan lakisääteisen velvollisuutensa ja millä tavalla tämän velvollisuuden hoitamista valvotaan?

Helsingissä 20.8.2015
SatuTaavitsainen/sd

Lisäksi Satu Taavitsainen on tehnyt kirjallisen kysymyksen 23.9. koskien pienituloisten ulosottovelallisten tilanteesta:
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Sivut/KK_187+2015.aspx

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula vastaa

Satu Taavitsainen TVY:n Kesäpäivillä 2015 Tallukassa.

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Taavitsaisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 128/2015 vp:

Onko ministeriolla yleiskuvaa siitä, miten kunnat täyttävät työttömien terveystarkastuksia koskevan lakisääteisen velvollisuutensa ja millä tavalla tämän velvollisuuden hoitamista valvotaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa: Terveystarkastuslaki (1326/2010) velvoittaa kuntia seuraamaan asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Työttömät ovat sellainen väestöryhmä, jonka terveyttä ja hyvinvointia on perusteltua seurata ja raportoida kunnissa ja valtakunnallisesti.

Työttömien ja muiden työterveyshuollon ulkopuolella olevien henkilöiden terveystarkastuksista ja terveysneuvonnasta säädetään terveydenhuoltolaissa. Kuntien on toimittava suunnitelmallisesti työttömien terveyden ja työ- ja toimintakyvyn edistämiseksi, ylläpitämiseksi ja palauttamiseksi. Työttömien terveydenhuollon palveluita kehitetään vahvistamalla eri sektoreiden yhteistyötä, jotta työttömien mahdolliset terveysongelmat tunnistetaan mahdollisimman varhain.

TE-toimistolla on koordinaatiotehtävä tunnistaa ne työttömät työnhakijat, joiden työkykyä on syytä arvioida ja ohjata heidät terveystarkastukseen ja tarpeen mukaan esimerkiksi kunnan sosiaalipalveluihin, Kelaan ja työeläketutkukseen. Tulevassa Sote-uudituksessa hoito- ja kuntoutuspolut sekä prosessit rakennetaan sujuviksi ja palvelut oikea-aikaisiksi, jotta turhilta viiveiltä vältetään. Tämä on huomioitu myös hallituksen kärkihankkeessa Osatyökykyisille tie työelämään.

Kuntien valmiuksista ja toiminnan järjestämistä saadaan tietoa Terveystarkastuslakiin (TEA) perusterveydenhuollossa tiedonkeruulla, joka perustuu kuntien vastauksiin. Terveystarkastuksen kärkeä hankkeessa Osatyökykyisille tie työelämään.

Terveystarkastusten tarjoamisessa on tapahtunut myönteistä kehitystä. Vuonna 2013 terveystarkastuksista 86 prosenttia tarjosi terveystarkastuksia työttömille. Vastaavat prosenttiosuudet vuosina 2011, 2009 ja 2007 olivat 70, 46 ja 40.

Terveystarkastusten tarjoamisessa oli vaihtelua aluehallintoalueiden ja terveyskeskusten väestömäärän mukaisessa tarkastelussa. Vuonna 2013 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoalueen terveys-

keskukset tarjosivat terveystarkastuksia muita useammin (97 %) ja Lapin alueen muita harvemmin (76 %). Työttömien terveystarkastuksia tarjottiin muita terveyskeskuksia useammin 20 000–49 999 väestöpohjan terveystarkastuksissa (94 %). Yli 50 000 väestöpohjan terveystarkastuksissa tarjoaminen taas oli vähäisempää (76 %).

Terveystarkastusten on ollut erittäin vaikeaa ilmoittaa työttömille tehtyjen terveystarkastusten lukumäärää tai niiden kattavuutta eli prosenttiosuutta kohdeväestöstä. Tätä selittävät osaltaan haasteet tietojärjestelmissä. Toisaalta taas väestön hyvinvointitietojen seuramisessa ja raportoinnissa on edelleen parannettavaa mm. kunnan valtuustolle.

Terveystarkastusten toimintaa valvoo valtakunnallisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira. Aluehallintovirastot valvovat toimintaa toimialueillaan. Valvira ja aluehallintovirastot toteuttavat suunnitelmaperusteista valvontaa yhdessä laatimansa valvontaohjelman mukaisesti.

Valvontaohjelmaa käytetään omavalvonnan tukena. Omavalvontaa kehitetään myös julkisen puolen sosiaali- ja terveyspalveluiden valvontamuotona. Tähän liittyviä säännöksiä oli keväällä 2015 rauenneessa hallituksen esityksessä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Tavoitteena on, että omavalvonta on ensisijainen ja valvontaviranomaisen jälkivalvonta on toissijainen valvontamuoto. Suunnitelmallisella omavalvonnalla ehkäistään epäasianmukainen menettely, havaitaan epäkohtia, joihin puututaan välittömästi, sekä varmistetaan potilas- ja asiakasturvallisuus. Se auttaa kohdistamaan organisaation voimavaroja riskien kannalta oleellisiin asioihin ja toimenpiteisiin sekä lisää toiminnan suunnitelmallisuutta ja laatutietoisuutta.

Helsingissä 9.9.2015
Perhe- ja peruspalveluministeri
Juha Rehula

Työelämän ulkopuolella olevan oman työkyvyn arvioinnin tarve

Harva tulee ajatelleeksi, että itsestä huolehtiminen on osa ammattitaitoa ja työsuojeluosaamista oli tällä hetkellä työssä tai ei. Terveelliset elintavat esimerkiksi edistävät (työ)vireyttä ja ehkäisevät muun muassa lihavuutta, joka vaikuttaa toimintakykyyn ja jaksamiseen merkittävästi. Toisissa ammateissa terveyden merkitys voi korostua enemmän kuin toisissa.

On eri asia pysyä vireänä ratissa kuin konttorissa. On myös eri asia olla fyysisesti hyväkuntoinen siirrellessä raskasta maitokärryä kuin kävellessä kopiokoneen ja oman työhuoneen väliä. Oman vireyden ja hyvinvoinnin ylläpito työstä tai työttömyydestä riippumatta on osa tervettä ammatillista identiteettiä. Miten työelämän ulkopuolella voi sitten pitää huolta ja arvioida omaa työkykyään?

Kykyviisari

Työterveyslaitoksessa alkaneessa Solmu-koordinaatiohankkeessa kehitetään työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn arviointiin verkossa toimivaa menetelmää, *Kykyviisaria*. Työelämän ulkopuolella olevien asioista puhutaan usein asiantuntijavetoisesti ilman heidän itsensä läsnäoloa. Kykyviisarin kehittäminen tapahtuu kuitenkin yhteistyössä ohjelmakaudella 2014–2020 rahoitettavien ESR-hankkeiden ja työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden kanssa.

Kykyviisari on tarkoitettu ihmisten käyttöön, iloksi ja hyödyksi. Mittari tarjoaa luotettavan ja anonyymien tavan arvioida omaa työ- ja toimintakykyä. Viisarista saa tiedon lisäksi palautetta, tukea ja apua eli kyse ei ole perinteisestä mittaamisesta. Arviointimenetelmän luotettavuus ja ihmisten osallistaminen eivät sulje toisiaan pois.

Mitä työkyky tarkoittaa?

Mitä järkeä on viilata omaa työkykyään, jos työstä ei ole tietoaakaan?

Työkyky on osa työtä ja se mielletään turhan usein pelkäksi terveydentilaan liittyväksi käsitteeksi. Työkykyä kannattaa tarkastella kokonaisvaltaisemmin esimerkiksi Työkyvyn talo -mallin kautta.

Työkyvyn talossa on neljä kerrosta. Kolme alinta kerrosta kuvaavat yksilön voimavaroja eli terveyttä ja toimintakykyä, mutta myös osaamista, arvoja, asenteita sekä motivaatiota. Neljäs kerros kuvaa työtä, työoloja, työyhteisöä ja johtamista. Lisäksi työkyvyn taloa ympäröivät perhe ja lähiyhteisö sekä yhteiskunta ja toimintaympäristö. (Lundell, Tuominen ym. 2011: 54–55).

Oman työkyvyn arviointi

Oman työkyvyn tilanteen ja omien voimavarojen näkyväksi tekeminen on mahdollisen muutoksenkin lähtökohta ja edellytys. Jatkossa Kykyviisarin avulla voi löytää uusia keinoja oman työkykynsä edistämiseen. Hyvä työ- ja toimintakyky voi lisätä työllistymisenkin mahdollisuuksia ja ainakin se lisää omaa hyvinvointia ja jaksamista.

Työkyvyn ylläpitäminen on siis kiinni paitsi omista valinnoista, asenteista ja suhteesta työhön myös toimialan ja ympäröivän yhteiskunnan kulttuurista, pelisäännöistä ja hyvistä käytännöistä. Helpoiten omaan työkykyyn voi vaikuttaa omilla valinnoilla, asenteilla ja toiminnalla.

Työkykyyn vaikuttavat yksilöllisten ominaisuuksien, koulutuksen ja kokemuksen kautta kehittyneen osaamisen lisäksi muun muassa perhe, lähiyhteisö ja sosiaaliset verkostot. Työkyky kehittyy jatkuvasti, kun oppii uusia taitoja ja kerää uusia kokemuksia.

Työkykyyn vaikuttavien asioiden läpikäyminen antaa kuvan työkyvyn kokonaisuudesta ja siitä, miten voi itse toimia työkykyä ja terveyttä edistävästi.

Kun ymmärtää työkyvyn merkityksen, on helpompi toimia sitä edistävällä tavalla.

Jos vastasit *kyllä* kaikkeen, niin omasta työkyvystä ja jaksamisesta huolehtiminen on selvästi tärkeää sinulle, vaikka duunia ei juuri nyt olisikaan.

Anne Salmi, erityisasiantuntija, Solmu-koordinaatiohanke, Työterveyslaitos

Vinkkejä ja niksejä:

Liikkeelle! www.ttl.fi/fi/tyohyvinvointi/elintavat_ja_tyokyky/liikunta

Unta palloon! www.ttl.fi/fi/tyohyvinvointi/elintavat_ja_tyokyky/lepo_ja_palautuminen

Työaikainen ruokailu: www.ttl.fi/fi/tyohyvinvointi/elintavat_ja_tyokyky/tyoaikainen_ruokailu

Kykyviisarin kehittämisvaihe: www.ttl.fi/kykyviisari

Tämä kolumni starttaa Solmu-koordinaatiohankkeen pysyvän kolumnipalstan TVYtteenä. Aiheena tulevat olemaan mm. Kykyviisarin kehittäminen, työ- ja toimintakyvyn muutos ja sen edistäminen, muutoksen tekemisen prosessi, työelämän ulkopuolella olevien terveys, asenneilmapiiri.

Mistä sinä haluaisit lukea? Tai mitä jaarituksia et ainakaan haluaisi nähdä lehden palstalla? Nakkaa Annea vinkillä ja anna palautetta, anne.salmi@ttl.fi

Työttömyys ei ole kirosana!

Kun meillä on suurinpiirtein 3.600 pitkäaikaistyötöntä, minulla on sellainen käsitys, ettei muissakaan isoissa kaupungeissa ole sen helpompaa. Tilanne on tietenkin vaikea, kun puhutaan niin isoista määristä.” (Minna Arva, Turun kaupunginhallituksen puheenjohtaja)

Hirveen moni juttu yhteiskunnassa perustuu siihen, kuinka paljon olet julkisuudessa, kuinka paljon tienaat. Silloin vastavirtaan kulkeminen vaatii hirmuisesti rohkeutta. Mutta mun mielestä se on ihan ehdotonta, koska se on ainoa tapa, miten ihmiset voivat oikeasti olla onnellisia. Että jokainen kokee arvostusta. Kokee, että on ihmisenä oikeasti arvokas.” (Petri Laitinen, Yhteiskunnallisen työn pastori)

TST kantaa yhteiskuntavastuuta. Yritetään pitää ihmiset elämässä mukana.” (Joe Majanen, TST ry:n puheenjohtaja ja toiminnan koordinoija)

Uskon, että meille tulee arvojen paluu. Että heiluri kääntyy takaisinpäin.” (Petri Laitinen, Yhteiskunnallisen työn pastori)

Videon on ohjannut, käsikirjoittanut sekä vastannut äänityksestä Niko Kostet. Editoina on toiminut Rami Airola. Rami on ollut myös yhtenä kuvaajana Teija Lindholmin kanssa. Videon sketsit on käsikirjoittanut Juha Nordman. Videolla haastatellaan Joe Majasta, Rita Nartamoa, Hannu Isotaloa, Marjukka Hirvosta, Kari Rindelliä, Teija Leppämäkeä, Petri Laitista, Sanna Rajalaa sekä monia muita.

Sosiaaliseen verkostoon kuuluminen on tärkeää

Turun Seudun TST ry (Työtä, Sosiaalisuutta, Terveyttä) on vuonna 1992 perustettu demokraattinen, puolueisiin ja uskontokuntiin sitoutumaton yhdistys, jonka tavoitteena on tukea ja kuntouttaa työtöntä työnhakijaa, sekä toimia palveluntuottajana, työllistäen erilaisten projektien kautta vuosittain yli 300 työtöntä työnhakijaa.

Jokaisen elämässä koittaa aikoja, jolloin tekisi mieli aloittaa alusta ja tehdä perusteellinen elämän inventaario. Mutta liian usein tyydytään tuijottamaan horisonttiin. Emme uskalla ottaa riskejä. Taitosvaiheet voivat johtua niin terveydellisistä kuin henkisistäkin syistä.

Oman mukavuusalueen ulkopuolelle astuminen vaatii rohkeutta. Mutta se askel on otettava, jos haluaa luoda uutta ja nähdä asioita toisesta kulmasta.

Onko työttömyys sittenkään häpeä?

Työttömien yhdistykset toimivat aktiivisesti, mutta ulkoinen tiedottaminen on usein rajoittunutta.

Turun Seudun TST ry on pureutunut tänä vuonna työttömyyden häpeään ja ulkoiseen tiedottamiseen julkaisemalla videon *Työttömyys ei ole häpeä!* Videolla näytetään positiivisen avoimesti, mitä Turussa on työttömyyden ehteen tehty.

Samalla video valaisee Suomen muidenkin noin sadan työttömien yhdistysten arkea. Monessa yhdistyksessä videolla esitettävät osa-alueita toteutetaan itsenäisesti, mikä isommassa mittakaavassa, mikä vaatimattomammin. Turku Suomen isoimpana yhdistyksenä on toteuttanut niistä lähes kaikkea.

Turussa oli vuonna 2009 yhteensä 14.702 työtöntä. Luku kasvoi viisi vuotta myöhemmin yli viidellä tuhannella. Turku järjestää kaikille avoimia tapahtumia, joilla se tuo itseään hienosti tunnetuksi.

TST:ssä on teatteritoimintaa, musiikkia, tapahtumia, liikuntaa, retkiä, Tärppi-lehden taittoa, ruokalatoimintaa, yleisölle avoimia tietokoneita, järjestötori, täsmätoimintaa sekä naisille että mie-

hille, risteilyä, kuorolaulua ja runolausuntaa, työpaikkoja työttömille ja etenkin pitkäaikaistyöttömille sekä kuntouttavaa toimintaa niille joiden elämänhallinta on karannut omista käsistä. Päämääränsä toteuttamiseksi TST tekee yhteistyötä muiden järjestöjen sekä kaupungin kanssa.

TST kulminoituu, kuten moni muu yhdistystoiminta, yhden keulahahmon, **Joe Majasen**, ympärille. Tietenkään kukaan johtaja ei ole mitään ilman kanssauttajia. TST:ssä ydinryhmä on tiivis noin kymmenen hengen porukka, jota lisäksi auttaa suuri joukko vapaaehtoisia avustajia. Isojen tapahtumien järjestämiseen tarvitaan yhteishenkeä ja TST:n hyvä yhteishenki huokuu videolta.

Videosta käy hyvin ilmi, kuinka TST:lle on saatu kerättyä paljon osaavia ihmisiä. Tämä onkin hyvin toimivan koneiston välttämättömyys. Yhdistyksissä saadaan paljon aikaan, kun kaikki tietävän oman osaamisalueensa ja hoitavat sen tyylikkäästi maaliin. TVY:n Vuosikokous 2015 järjestettiin TST huppeissa tiloissa ja TVY voi antaa vain kiitosta tapahtuman järjestelystä TST:lle.

Videon pituus on 57 minuuttia ja se on valmistunut vuonna 2015. Dokumentti on suomenkielinen, vaikka videolla esiintyy myös maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Videolla ei ole tekstitystä (paitsi yhdessä haastavassa kohtauksessa). Kuvasuhde on laajakangas 16:9 ja ääni stereo.

Lisäksi dokumentin yhteydessä on lisämateriaalina videot: Joulujuhla 2014, Gangut Regatta, Juhannusristely, Matka Vironperälle, kaksi traileria, Ruokaa TST:ltä, Matka Seilin saarelle, Halikoira, Videopelitraileri sekä valokuvia ensi-illasta.

Juha Keränen
Talous- ja järjestösihteeri

Ennaltaehkäisevä työllistävä elvytys on aina oikein!

Suhdannepoliittisena toimenpiteenä työllistävä elvytys on mielestäni aina oikein. Työllistävä elvytys rahoitettaisiin valtion lainanotolla, aivan kuten tällä hetkellä ns. passiivisten työttömyysturvamenojen kohdalla. Elvytysvarat lainattaisiin edelleen pääasiassa kuntasektorille perus- ja infrakorjaushankkeita varten. Valtion taseeseen kohdistuva rasitus muodostuisi täten minimaaliseksi, kun varat ns. riskittömästi sijoitettaisiin pitkäaikaisina lainasaamisina vipuvaikutuksia hyödyntäen kuntasektorille sekä yksityisille tiehoitokunnille ja asunto-osaakeyhtiöille.

Resursseja on aina, kyse on siitä, miten resursseja käytetään

Peräänkuulutan järkevää työllisyyspolitiikkaa ja järkevää yhteisten varojen käyttöä. Oheisiin taulukkoihin olen kerännyt lukuja siitä, miten työttömyysmenot ja laaja työttömyys määrällisesti ovat kehittyneet ajanjaksolla 2008–2015.

Ensinnäkin työttömyyden kokonaismenot kyseisellä ajanjaksolla ovat olleet n. 38,9 mrd. euroa. Menot ovat nousseet v. 2008 n. 3,0 mrd. tasosta vuoden 2015 arvioituun 6,7 mrd. vuositaseoon. Mikäli työttömyysmenot oltaisiin kyetty jäädettämään esim. v. 2009 tasolle (3,9 mrd.), olisi kumulatiivinen säästö v. 2015 loppuun mennessä noussut 8,3 mrd. euroon. Näin laskien huomattava määrä ”tulevia” säästöjä olisi v. 2008 ollut käytettävissä ennaltaehkäisevään työllistävään elvytykseen.

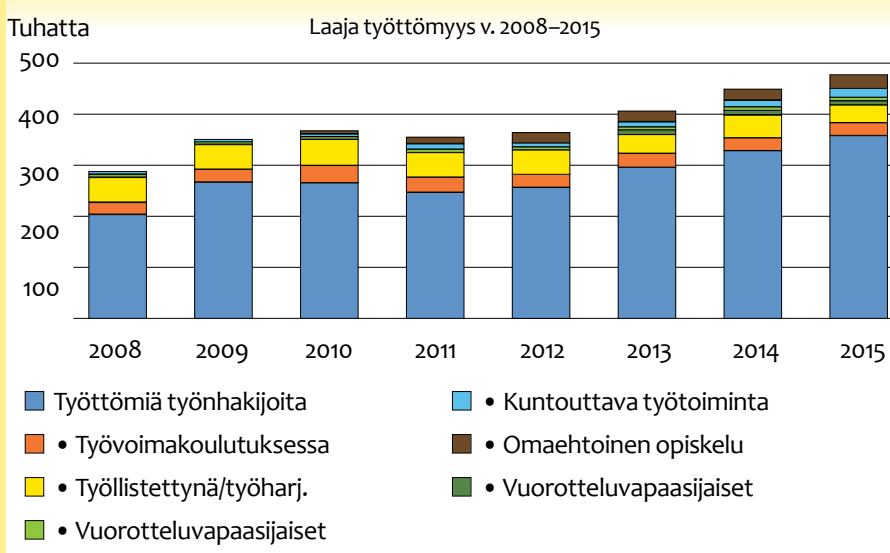
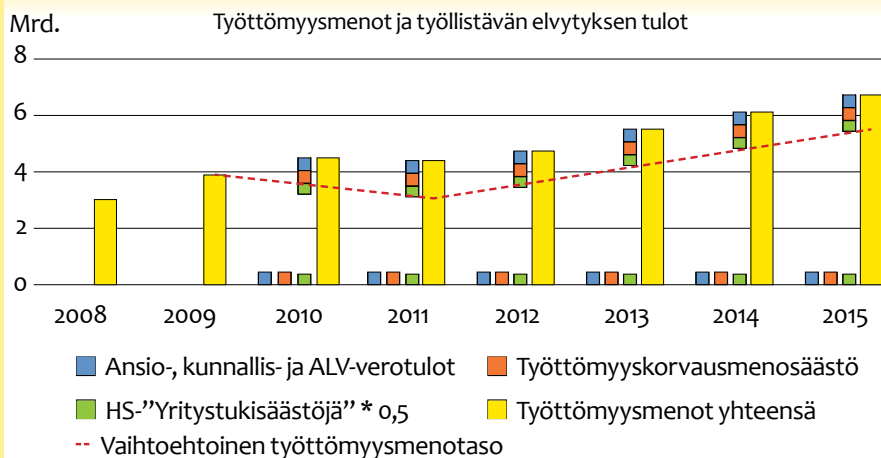
Rahoittamalla v. 2009 esim. n. 5 mrd.:in infrapaketti lainalla saavutetaan käytännön hyötyinä korjausvajeen lyhennystä (infran kunnostusta). Lisäksi n. 75 000 henkilöä työllistyisi vuodeksi ja verotulo- ja työttömyyskorvausmenosäästöjä toteutuisi. Jotta oheisen taulukon luvut toteutuisivat, vaatisi se rakentamista 5 mrd. eurolla joka vuosi (jaksolla 2010–2015).

Vipuvaikutuksia hyödyntäen on rahoitus yhteistyössä yksityisten tiehoitokuntien ja asunto-osaakeyhtiöiden kanssa mahdollista toteuttaa. Aluksi niin, että ohjelmalla käynnistettäisiin etupainotteisesti rakentamista 5 mrd.:in edestä, minkä jälkeen ohjelman vaikutuksia seurattaisiin ja sopeutettaisiin tarvittaessa joko kiihdyttämällä tai hillitsemällä sitä.

Yhteenveto

Kun ajanjaksolla 2008–2015 erilaiset menot työttömyyden lievittämiseen tulevat nousemaan 38,9 mrd. euroon ja julkisen sektorin, tiehoitokuntien ja asunto-osaakeyhtiöiden korjausvelan oletetaan yltävän n. 30 mrd. euroon, alkaa vaihtoehto ennaltaehkäisevä ”työllistävä elvytys” näyttäytymään järkevänä vaihtoehtona.

Toteuttamalla työllistävä elvytys saavutetaan yhteiskunnassa karkeasti arvioiden seuraavia hyötyjä. Laaja työttömyys ei käytännössä olisi noussut enää vuoden 2009 tasosta, vaan jäänyt n. 300–350 t. henkilöön. Vuosittain olisi n. 75 000 henkilöä vähemmän työttömänä, tosin lukua nakertaa hieman ulkomainen rakennustyövoima joka tulouttaa tienestinsä kotimaihinsa. Lisäksi myönteisinä vaikutuksina on tietenkin myös mm. julkisen ja osittain yksityisen sektorin korjausvelan lyhennys, siis peruskorjattu infra.

Työllistävän elvytyksen perusoletukset

Esimerkkini ei ole matemaattisesti aukoton, mutta sillä voidaan kuitenkin osoittaa hyödyt kansantaloudelle. Oletettu rakennuskantaan ja liikenneyliin kohdistuva korjausvelka (n. 30 mrd. euroa) lyhennettäisiin matalasuhdanteen aikana verrattuna siihen, jos infran peruskorjaukset lykättäisiin hamaan tulevaisuuteen.

Selvennyksenä todettakoon, että verotulo- ja työttömyysturvahyötyjä saavutettaisiin myös, mikäli ohjelma toteutettaisiin joskus tulevaisuudessa. Kirjoituksen oletukset ja numerotietojen suuruusluokat perustuvat keskusteluihin asiantuntijoiden kanssa. Seuraavien organisaatioiden edustajat ovat avustaneet numerotietojen kyseenalaistamisessa ja niiden tarkastamisessa: Kela, TEM, THL, Veronmaksajain Keskusliitto, Rakennusliitto, RIL-ROTI, Forecon, mistä kiitän kyseisiä asiantuntijoita. Seuraavassa perusoletukset.

- Työttömyyden lievittämisen resursointi tulee mitoittaa 5 vuoden pituisten syklien mukaisesti ja rauhoittaa ns. päivänpolitiikan ulkopuolelle
- Yhden miljardin euron rakentaminen työllistää 15 000 henkilöä vuodeksi
- Työttömyysmenot v. 2008–2015: yht. n. 38,9 mrd. euroa
- Vaihtoehtoinen infrarakennusohjelma vaatisi n. 30 mrd. euroa (5 mrd. kuudessa vuodessa)
 - * Rakennusteollisuuden lähteiden mukaan esim. asuntokannan korjausvelka on n. 15 mrd. euroa (<http://www.rakennusteollisuus.fi/Ajankohtaista/Tiedotteet/2015/kaupungistuminen-heijastuu-asuinrakennusten-korjaustarpeeseen>)
- Vuosittaiset työttömyys menot ovat nousseet ajanjaksolla 3,0 mrd. eurosta 6,7 mrd. euroon
- Työllistävä elvytys: 50 000 matalapalkkaista, 20 000 keskipalkkaista
- Potentiaalinen kumulatiivinen säästö v. 2009 tasosta: 8,3 mrd. euroa
- Kunta-, ansio- ja välilliset verotulot työllistävän elvytyksen seurauksena: n. 500 mrd. euroa/vuosi; kumulatiivisesti: 3,0 mrd. euroa
- Työttömyysturvameno säästöt: n. 500 mrd. euroa/vuosi; kumulatiivisesti: 3,0 mrd. euroa
- Ns. haitallisten yritystukien säästöpotentiaali, esim. n. $850/2 = 422$ mrd. euroa/vuosi; kumulatiivisesti: 2,5 mrd. euroa. Helsingin Sanomat/19.5.2015: Ns. haitallisia yritystukia jaetaan 850 milj. euroa/vuosi (<http://www.hs.fi/talous/a1431921950807>)

Taulukoissa esitettyjen vaihtoehtojen hyötyerotus selittyy kunta-, ansio-, ja välillisillä verotuloilla sekä säästyneillä työttömyyskorvausmenoilla sen seurauksena, että n. 75 000 henkilöä enemmän olisi työelämässä ajanjaksolla 2009–2015. Rakentamisen kustannusten nousu ja rahavirtojen nykyarvon määrittely on jätetty tarkastelun ulkopuolelle.

Pienen maan vahvuus on siinä, että osapuolet tuntevat toisensa jolloin edellytykset sille, että voidaan istua alas pöydän ääreen ja sopia asiasta ovat olemassa. Valtion rooli elvytysohjelmassa olisi lähinnä toimia eräänlaisena pitkäaikaisen halvan rahoituksen mahdollistajana kunta-, yliopisto- ja korkeakoulusektorille, yksityisille teille ja asunto-osakeyhtiöille. Omat rakennuksensa valtio voisi peruskorjata lainoittamalla Senaatti-kiinteistöjä joka hallinnoi valtion rakennuskantaa. Ehkä myös Senaatti-kiinteistöjen strategiaan toimintaohjeisiin tulevaisuudessa voisi kuulua suhdanne ”o”-marginaali lainoitus kirjoituksessa aikaisemmin mainituille kolmansille osapuolille. Näin toimimalla Senaatti-kiinteistöt yhtiönä voisi omalta osaltaan olla lunastamassa kiinteistöhallinnointi malliin asetettuja yhteiskuntahyöty odotuksia, joista toistaiseksi ollaan oltu hyvin hiljaa.

Työvoiman riittävydestä näin massiivisen elvytysohjelman seurauksena voidaan tietenkin olla montaa mieltä, mutta työllistetään nyt ensin ne n. 10 000 rakentajaa jotka tällä hetkellä ovat kortistossa. Välilliset vaikutukset työllisyyteen lienevät alkajaisiksi samaa suuruusluokkaa. Näiden töiden osalta työvoimapulasta ei tarvitse olla huolissaan.

Kristian Sundman

Vallitseva tapa hoitaa työttömyyttä v. 2009–2015

Työttömyys kokonaismenot	38 900 000 000	v. 2008–2015
Korjausvelka oletus	30 000 000 000	5 mrd./vuosi
Brutto	68 900 000 000	

Vaihtoehtoinen työllistävä elvytys -ohjelma v. 2009–2015

Työttömyys kokonaismenot	38 900 000 000	v. 2008–2015
Korjausvelka oletus	30 000 000 000	5 mrd./vuosi
Kunta-, ansio-, välilliset verotulot	–3 000 000 000	verotuloja 70 tuhat. henkilöä
Työttömyysturvameno säästö	–3 000 000 000	vähemmän työttömiä 70 t.
HS-Haitalliset yritystuet 850M./2	–2 535 000 000	6 * 422,5 = 2 535
Netto	60 365 000 000	

Palkkatukilainsäädännön uudistus valmistuu

Työ- ja elinkeinoministeriö antoi luonnoksen palkkatukilainsäädännön muutoksista toukokuussa 2014 ja lähetti sen lausuntokierrokselle. Useat lausunnon antajat, muun muassa TVY, esittivät kovaa kritiikkiä lainsäädäntöhankkeesta. Kritiikin ydin oli siinä, että lakiluonnos vaikeuttaa palkkatuella työllistymistä ja myös lisää byrokratiaa lain soveltamisessa. Ministeriö otti huomioon kritiikin osittain ja muutti lakiehdotusta. Käsittelen jäljempänä ensin muutokset, jotka työ- ja elinkeinoministeriö teki lakihankkeeseen. Sen jälkeen selostan eduskuntakäsittelyn vaiheet.

Artikkelin ensimmäinen osa on luettavissa edellisestä TVYtteristä. Lehti on luettavissa sähköisesti TVY:n verkkosivuilta tai tilaamalla ilmaisen lehden TVY:n toimistolta.

Kuva: Mahmoud Afshartous

Kirjoittaja on koulutukseltaan varatuomari ja merkonomi. Hän on tällä hetkellä työharjoittelussa TVY:ssä.

Vamman ja sairauden yhtenäinen tukiprosentti

Ministeriö poisti lakiluonnoksessa olleen palkkatuen porrastuksen 30, 40 tai 50 prosenttiin, silloin kun palkkatuetulla on vamma tai sairaus, joka aiheuttaa tuottavuuden alentumista. Lakiin tuli kirjauksena, että palkkatuen määrä on 50 % palkkakustannuksista, silloin kun työntekijällä on tuottavuutta alentava vamma tai sairaus. Kritiikkiä luonnoksessa olevaan porrastukseen olivat esittäneet erityisesti TE-oimistot ja ELY-keskukset.

60 prosentin vai 65 prosentin työaika

Lakiluonnos olisi merkinnyt yhdistyksissä ja säätiöissä palkkatuella työskenteleville selkeää heikennystä, koska esityksen mukaan palkkakustannukset olisi korvattu täysimääräisesti 60 prosenttiin työaikaan asti. Tästä kohdasta esitti kovaa kritiikkiä muun muassa TVY ja Suomen Kuntaliitto. Jos lakiluonnos olisi jäänyt voimaan, olisi se merkinnyt yhdistyksille ja säätiöille heikennystä kuukausitasolla 233,66 euroa palkattaessa henkilö 60 prosenttisella työajalla. Laskelmassa on käytetty pohjana keskimääräistä minimipalkkaa 1.834,16 euroa, mikä edellyttää vähintään 85 prosentin työaika.

Ministeriö nosti määrän työajan osalta 65 prosenttiin. Tämä helpotti yhdistysten ja säätiöiden asemaa 91,70 eurola kuukausitasolla ja siten tukitason vähennys jäi vain 141,96 euroon. Tuen määrä on tietenkin suorassa yhteydessä palkkatuella palkatun tilipussiin, joten voidaan sanoa lakiluonnosta koskevan kritiikin nostaneen yhdistyksissä ja säätiöissä työskentelevien henkilöiden tuloja vastaavalla määrällä. Tämä parannus ei poista sitä tosiasiaa, että palkkatukiuudistus merkitsi monelle yhdistyksissä ja säätiöissä työskentelevälle tulojen alentumista.

Mihin unohtuivat työnsuunnittelijat luonnoksessa

Lakiluonnoksessa oli jätetty pois työnsuunnittelijoiden oikeus pidempään palkkatukeen. Lainvalmisteluasiakirjoista ei ilmene, miksi tämä aikaisemmassa laissa ollut oikeus palkkata työnsuunnittelijoita 24 kuukauden palkkatuella oli jäänyt pois. Muutamat valtion viranomaiset kiinnittivät huomiota tähän ja pitivät sitä heikennyksenä. Ministeriö ei kokenut asiaa arvovaltakysymyksenä tai liian suurena myönnytyksenä taloudellisesti, vaan palautti hallituksen esityksessä työnsuunnittelijoiden oikeuden pidempään palkkatukeen.

Vaikuttaa siltä, että työnsuunnittelijoiden poisjääminen luonnoksessa on ollut lipsahdus valmistelutyössä, sillä työnsuunnittelijat on mainittu pidempään tukeen oikeutettavana ammattiryhmänä ainakin vuoden 1987 työllisyysasetuksesta lähtien. Silloin palkkatuki ei ollut vielä voimassa, vaan puhuttiin työllistämistuesta. En löytänyt luotettavaa tietoa siitä, kuinka paljon työnsuunnittelijoita on ollut kuntien tai muiden työnantajien palkkalistoilla.

Lomaraha, palkkakustannusta vai ei

Lomaraha oli laskettu mukaan palkkaus-kustannuksiin jo vanhan lain aikana. Lakiluonnoksessa tämä oli poistettu ja sitä perusteltiin sillä, että työnantaja saattaa velvoittaa palkkatuella työllistetyt pitämään lomansa palkkatukijakson aikana. Tämä merkitsisi eriarvoisuutta työntekijöiden osalta ja sen vuoksi luonnoksessa oli jätetty lomaraha pois palkkakustannuksista. Lomarahaa ei pidä sekoittaa lomakorvaukseen, joka ei ole ollut ennen eikä ole nykyään mukana korvattavissa palkkakustannuksissa.

Lausunnonantajista ainakin Suomen sosiaali- ja terveys ry, TVY ja Kainuun TE-toimisto kritisoivat lomarahan poistamista. TVY korosti erityisesti sitä, että yhdistykset ja säätiöt ovat velvollisia noudattamaan voimassaolevia työehtosopimuksia ja siten työllistäminen vaikeutuu, jos lomarahaa ei lasketa palkkakustannuksiin. Kritiikki kannatti jälleen; TEM muutti esitystään siten, että myös jatkossa lomaraha luetaan palkkakustannuksiin.

Muu valtion tuki

Aikaisemmassa palkkatukilainsäädännössä säädettiin, ettei palkkatukea myönnetä, jos työnantaja saa tuella palkattavan henkilön palkkauskustannuksiin samalta ajalta muuta valtion tukea. Ministeriön tekemässä lakiluonnoksessa tämä kohta oli säilytetty ennallaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö oli esittänyt, että myös muiden kuin valtion tukien tulisi estää palkkatuen myöntäminen. Työ- ja elinkeinoministeriö ei kuitenkaan muuttanut esitystä sosiaali- ja terveysministeriön haluamalla tavalla, vaan muutoksen suunta oli päinvastainen.

Hallituksen esityksessä asiaa oli muutettu siten, ettei työnantajan saama muu valtion tuki estä palkkatuen myöntämistä. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että muu valtion tuki on käytännössä Raha-automaattiyhdistyksen tai veikkausvaroista maksettavaa avustusta. Muutoksella pyritään parantamaan työnantajien mahdollisuuksia palkata työntekijöitä palkkatuella.

Eduskuntakäsittely

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 18 § 2 momentin mukaan julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Vaikka lakiesityksessä alle 30-vuotiaille työttömille ja 60 vuotta täyttäneille työttömille annetaan muita paremmat mahdollisuudet työllistytäkseen, katsoi hallitus, että asiasta voidaan säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Koska palkkatuen myöntämisen perusteet kuitenkin muuttuisivat merkittävästi, piti hallitus suotavana, että esityksestä pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto. Näin myös tapahtui.

Perustuslakivaliokunta katsoi työttömyyden olevan alle 30-vuotiaiden kohdalla sen verran korkeampi kuin vanhemmilla ikäryhmillä, että positiiviselle erityiskohtelulle on riittävät perusteet. Toisena perusteena oli saada ikäryhmään kuuluvat sijoittumaan työmarkkinoille. Lisäksi kysymys oli määräaikaista sääntelystä ja palkkatuki oli muihin ikäryhmiin verrattuna vain vähän pidempi.

Yli 60-vuotiaiden työllistyminen on muita ikäryhmiä paljon vaikeampaa ja valiokunta katsoi olevan vahvat perusteet tukea tämän ikäryhmän työllistymistä muita enemmän. Laki säädettiin tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä kuten hallitus oli esittänyt.

Kaksi lakialoitetta ja yksi toivomusaloite
SDP:n kansanedustaja **Mika Kari** teki lakialoitteen, joka olisi edesauttanut työpajoihin työllistymistä työkokeilulla. Keskustapuolueen kansanedustajat tekivät lakialoitteen, jonka mukaan starttirahaa voisi saada, vaikka henkilö olisi perustanut yrityksen ennen kuin oli joutunut työttömäksi. Edellytyksenä olisi ollut, ettei henkilö ole ollut päätoiminen yrittäjä ennen starttirahan hakemista.

Eduskunta hylkäsi molemmat lakialoitteet. Kuriositeettina voi mainita, että keskustan lakialoitteen oli allekirjoittanut myös perussuomalaisen **Laila Koskela**.

Kokoomuksen **Heikki Autto** oli jo vuonna 2012 tehnyt toivomusaloitteen, jossa hän ehdottaa hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin selvittääkseen pikaisesti edellytykset kokeilulle, jossa väljenneään ja yksinkertaistetaan lyhyiden määräaikaisten työsuhteiden työttömyysturvan saannin ehtoja niiden työttömien työnhakijoiden osalta, jotka ovat nuorten yhteiskuntakuun tarkoittamia alle 25-vuotiaita ja alle 30-vuotiaita vastavalmistuneita.

Eduskunta hylkäsi myös tämän aloitteen.

Vammaisfoorumi ry:n lausunto valiokunnalle

Vammaisjärjestöt hämmästelivät muutoksen valmistelua ja viittasivat vuonna 2013 STM:n tekemään arvioon osatyökykyisten työllistymistä edistävistä säädösmuutostarpeista. Tässä raportissa työryhmä piti hyvänä, että työ- ja elinkeinoministeriössä selvitetään, voidaan palkkatukea ja sen hakemismenettelyä edelleen yksinkertaistaa. Vammaisfoorumi huomautti, että hakemismenettelyn yksinkertaistaminen on täysin eri asia kuin palkkatuen määrän pienentäminen.

Lausunnossa oli laskelma, jonka mukaan palkkatuki pienenesi vammaisen osalta. Esimerkissä työnä oli toimistotyö ja palkkatuki vähenisi uuden lain mukaan noin 175 euroa kuukaudessa.

Lausunnon lopussa kirjoitetaan seuraavasti:

"Vammaisfoorumi ymmärtää tavoitteen suunnata palkkatukea pitkäaikaistyöttömille, mutta haluaa kuitenkin muistuttaa vammaisista nuorista, jotka jäävät nyt jo nuorisotakuussa heikompaan asemaan. Tämän uudistuksen myötä heidän asemansa ei parane, vaan heikkenee. Samalla kun kehitetään toisaalla, heikennetään edellytyksiä toisaalla."

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry:n lausunto valiokunnalle

Valtakunnallinen työpajayhdistys kannatti palkkatukijärjestelmän yksinkertaistamista. Hallituksen esityksen mukaan tavoitteena on erityisesti lisätä yritysten osuutta palkkatuetun työn tarjoajana. TPY ry esitti kysymyksen, tapahtuuko tämä kuntien, järjestöjen, säätiöiden ja muiden yleishyödyllisten toimijoiden kustannuksella?

Työpajayhdistys piti kannatettavana, mutta vajavaisena uudistuksen linjausta palkkatuen suuntaamisesta erityisesti osatyökykyisiin, pitkäaikaistyöttömiin ja ikääntyneisiin. Epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden ryhmästä puuttuivat nuoret. Yhdistyksen mukaan ainoa nuorten aseman parantamiseen kohdistuva uudistus on palkkatuen säilyttäminen 10 kuukauden mittaisena 6 kuukauden sijasta. Tätä pidettiin hyvänä mutta riittämättömänä.

Valtakunnallinen työpajayhdistys kertoi, kuinka 1.6.2014 voimaan tullut muutos lakiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta on vaikeuttanut dramaattisesti työpajojen toimintaa.

Tällöin vahvistettiin työsopimuslain kirjausta, jonka mukaan työnantajan on ensisijassa tarjottava työtä jo palveluksessaan olevalle osa-aikaiselle henkilölle. Tämä oli aiheuttanut sen, että jos esimerkiksi kunnallinen nuorten työpaja haluaa palkata nuoren palkkatuella omaan mediayksikköön, työtä on tarjottava ensin kaikille kunnan osa-aikaisille työntekijöille. Jos joku osa-aikainen haluaa lisää työtä, ei palkkatukiperusteista sopimusta nuoren kanssa voida käytännössä tehdä. Tällaisessa tapauksessa myös osa-aikainen ei saa lisää työtä, koska varatut palkkatukirahat on kohdennettu työpajatoimintaan.

Yhdistys piti kestävämmänä sitä, että työpajatoiminta rinnastetaan yritystoimintaan. Työpajojen perustehtävänä on valmennus ja pajojen henkilöstön tehtävänä on valmentaa nuoria eteenpäin. Työpajan tehtävänä ei ole tuottaa voittoa omistajalleen. Suunniteltu palkkatukilainsäädännön uudistus eikä silloin voimassa ollut lainsäädäntö tunnistanut tätä työpajojen erityisluonnetta.

Kritiikki kannatti, sillä lakiesitys muuttui eduskuntakäsittelyssä.

Vates-säätiön lausunto

Säätiö pyrki parantamaan yleishyödyllisten toimijoiden asemaa lausunnossaan. Vates ehdotti, että myös muut yleishyödylliset toimijat kuin yhdistykset ja säätiöt saisivat oikeuden 65 % työajan mukaisiin palkkauskustannuksiin, kun tuella palkattava on ollut työttömänä vähintään 24 kuukautta. Perusteena esitettiin, ettei yleishyödyllisten toimijoiden organisaatorakenne saisi olla määräävä tekijänä, kun työnantajalle annetaan oikeus palkkatukeen.

Hallituksen esityksen mukaan yleishyödylliset säätiöt ja yhdistykset saavat palkkatukea, kun he palkkaavat työntekijän muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin. Toisena muutoksena yleishyödyllisiin toimijoihin liittyen Vates ehdotti, että yleishyödylliset toimijat saisivat palkata palkkatuella työttömän myös elinkeinotoimintaan liittyviin tehtäviin.

Vates pelkäsi, että järjestösektorilla elinkeinotoiminta tulee supistumaan, eikä tätä pidetty hyvänä toiminnan rahoituksen ja työllistämisen edistämisen näkökannalta.

Säätiö oli samoilla linjoilla kuin TVY, kun se katsoi uudistuksen heikentävän osa-aikaisten ja matalapalkka-aloilla työskentelevien työllistymistä tukitasojen alentuessa. Jos työllistämisen volyymit aiotaan turvata eikä avoimet työmarkkinat tuota työpaikkoja aikaisempaa enemmän, katsoi säätiö, että kustannukset kaatuvat kuntien niskaan. Tämä tapahtuu niin sanottuina sakkomaksuina, toimeentulomenojen kasvuna ja tukityöllistämisen kuntalisen kasvuna.

Lausuntonsa lopussa Vates-säätiö pohti, onko palkkatuesta tehtävä entistä selkeämmin avoimille työmarkkinoille johtava tuki ja välityömarkkinoiden rahoittaminen turvataan muilla selkeämällä, pitkäkestoisemmilla ja kattavammilla välineillä. Vates mainitsi lausuntonsa lopussa konsultoineen seuraavia välityömarkkinatoimijoita: Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiö, Mielen terveyden Keskusliitto, Oktetti ry, Sininauha-liitto, Suomen kierrätyskeskusten yhdistys ry, TVY ry ja Valtakunnallinen Työpajayhdistys.

Eduskunnan tekemät muutokset

Palkkatuen yleiset edellytykset

Aikaisemmassa laissa palkkatuen myöntämisen tarkoituksena oli parantaa työttömän työnhakijan ammattitaitoa, osaamista ja työmarkkina-asemaa ja näin edistää hänen työllistymistään avoimille työmarkkinoille. Edellytyksenä oli, että tuella palkattavan tuottavuuden arvioidaan olevan tarjolla olevassa työtehtävässä alentunut osaamisessa ja ammattitaidossa olevien puutteiden, työttömyyden keston, vamman tai sairauden taikka muun syyn johdosta.

Hallitus oli yksinkertaistanut lain sanamuotoa ja esityksessä palkkatuen edellytyksenä oli, että työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarjolla olevan työtehtävän parantavan työttömän työnhakijan ammatillista osaamista. Vamman tai sairauden osalta edellytyksenä oli, että työttömän työnhakijan tuottavuus oli alentunut tarjolla olevassa työtehtävässä.

Eduskunnassa työ- ja tasa-arvovaliokunta muutti palkkatuen yleisiä edellytyksiä.

Uuden lain mukaan palkkatuen myöntäminen edellyttää, että työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tuella palkattavan tuottavuuden olevan alentunut tarjolla olevassa työtehtävässä ammatillisessa osaamisessa olevien puutteiden johdosta. Eduskunta lisäsi lainkohtaansa myös maininnan 60 vuotta täyttäneiden palkkatuesta.

Muutoksen syyksi valiokunta totesi lainkohdan vastaavan nyt hallituksen oman esityksen perusteluja. Laki muutui 7 luvun 2 §:n kohdalla.

Tekninen korjaus: yhdistykset ja säätiöt

Hallituksen esityksessä puhuttiin 7 luvun 9 §:ssä rekisteröidyistä yhdistyksistä ja säätiöistä. Valiokunta poisti sanan ”rekisteröidyille”. Tämä johtui siitä, että julkisoikeudellisten yhdistysten toiminta perustuu lakiin tai asetukseen eikä rekisteröintiin. Yksitysoikeudelliset yhdistykset ja säätiöt tulevat oikeustoimikelpoisiksi vasta rekisteröinnillä eikä palkkatukea voida myöntää muille kuin oikeustoimikelpoisille.

Työntarjoamisvelvoite

Hallituksen esityksessä annettiin työnantajalle oikeus tietystä tilanteesta poiketa takaisinottovelvollisuudesta, joka koski lomautettuja ja osa-aikatyötä tekeviä sekä takaisinottovelvollisuuden piirissä olevia entisiä työntekijöitä. Muutos koski kuntia näiden palkatessa työttömiä työllistämismääräytysten perusteella. Lisäksi muutos koski yhdistystä tai säätiötä, joka palkkaa vähintään 24 kuukautta palkkatuen hakemista edeltäneiden 28 kuukauden aikana työttömänä olleen työttömän tehtäviin, joita ei katsota elinkeinotoiminnaksi.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa muutosten olevan hyviä mutta riittämättömiä. Sen vuoksi valiokunta teki lakiin lisäyksen, jonka mukaan kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö saa palkata henkilön työntarjoamisvelvollisuuden estämättä työpajaan tai vastaavaan valmennusyksikköön työkokeiluun tai palkkatuetuun työhön tehtäviin, joita työnantajan palveluksessa työ- tai virkasuhteessa oleva henkilöstö ei muutoin tee.

Tähän lakimuutokseen vaikutti varmasti Valtakunnallisen työpajayhdistyksen esittämä kritiikki.

Valiokunnan mietinnössä tarkennetaan, mitä tarkoitetaan työpajalla ja vastaavalla valmennusyksiköllä. Itse lakitekstiin tätä määrittelyä ei otettu.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan muut kannanotot

Valiokunta piti palkkatukijärjestelmän selkeyttämistä ja kehittämistä sekä yhdenvertaisuuden parantamista tärkeinä asioina. Valiokunta esitti seuraavat huomautukset lakiuudistuksen johdosta.

Työ- ja elinkeinotoimistoilla säilyy uudistuksessa harkintavalta palkkatuen pituudesta sen enimmäiskeston saakka. Valiokunta korosti, että palkkatuen työjakson enimmäiskesto tulee määritellä samoin perustein kaikissa työ- ja elinkeinotoimistoissa ja että kesto määritellään kautta vuoden samoin perustein.

Ikääntyneiden 60 vuotta täyttäneiden palkkatukea valiokunta piti erittäin hyvänä ja edellytti, että uudistuksen toimeenpanoa seurataan tarkasti ja että tarvittaessa havaittuihin ongelmiin puututaan viipymättä.

Uudistuksesta tiedottamista pidettiin myös erittäin tärkeänä ja valiokunta korosti kolmannen sektorin asemaa tiedotuksessa. TVY on omalta osaltaan hoitanut tiedotusta käsittelemällä palkkatukiuudistusta monissa artikkeleissa.

Monen lausunnonantajan kritiikki vaikutti varmasti siihen, että valiokunta mietinnössään piti ongelmallisena osaa-aikaisissa ja matalapalkkaisissa tehtävissä olevien tuen pienenemistä. Valiokunta kiinnitti erityistä huomiota siihen, että uudistus lisäisi nykyisellä työllistettävien määrällä kuntien kustannuksia arviolta 25 miljoonalla eurolla. Palkkatuettu työ on pitkäaikaistyöttömien työllistymisen edistämisessä keskeinen väline. Tuen pieneneminen vaikeuttaa kuntien mahdollisuuksia työllistää pitkäaikaistyöttömiä ja johtaa kuntien menojen kasvuun, jos työllistettävien määrä pysyy nykyisellä tasolla. Tätä valiokunta piti erittäin ongelmallisena tilanteena, jossa kuntien mahdollisuudet työllistymiseen ovat samanaikaisesti heikentyneet kasvavan työttömyyden ja heikon taloustilanteen takia.

Palkkatuella osa-aikaisesti sovitettuun työmarkkinatukeen oikeutettujen työllistäminen ei vähennä kuntien rahoitusvastuuta työmarkkinatuesta. Tätä valiokunta piti epätarkoituksenmukaisena ja katsoi, että palkkatukiuudistuksen tulisi päinvastoin kannustaa kuntia entistä aktiivisempaan työllistämiseen. Soviteltu työmarkkinatuki tulisi valiokunnan mielestä rahoittaa kokonaan valtion varoista.

Lopuksi omia mietteitä

Palkkatukilainsäädännön muutokset valmisteltiin kiireellä, eikä kaikkia vaikutuksia osattu ennakoita. Hallituksen esityksessä todetaan nimenomaisesti, että palkkatuen määräytymisen perusteet muuttuvat niin olennaisesti, ettei ehdotettujen muutosten taloudellisia vaikutuksia eri työnantajaryhmiin ole mahdollista euromääräisesti arvioida. Työnantajaryhminä mainitaan yritykset, kunnat, yhdistykset ja säätiöt.

Oli erittäin hyvä, että jotkin lausunnonantajat, muun muassa TVY, esittivät konkreettisia laskelmia lakiesityksen vaikutuksista. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että palkkatukea käyttävät työnantajat ja heidän etujärjestönsä pyrkivät seuraamaan palkkatukilainsäädännön uudistuksen käytännön vaikutuksia ja myös antavat palautetta lainsäätäjälle ja ministeriölle.

Kesällä 2015 on tullut eri TE-toimistoista tietoa palkkatukimäärärahojen loppumisesta. Tämä on johtunut työttömyyden jatkuvasta kasvusta. Toivottavasti palkkatukiuudistuksen vaikutuksia osataan seurata ja mitata, jotta nähdään, päästiinkö uudistuksella sille asetettuihin tavoitteisiin. On itsestään selvää, ettei palkkatukilainsäädäntö onnistu tavoitteessaan rakennetyöttömyyden vähentämisessä, jos määrärahoja ei lisätä, puhumattakaan siitä, että niitä vähennetään vielä entisestään.

Timo Krohn

Hyvissä käsissä -kunniamaininta Sirpakalle Sirpalle!

Järjestötyön tekemistä ohjaa usein auttamisen halu ja tarve luoda toiselle ihmiselle hyvä elämä niistä lähtökohdista käsin, jotka tällä ovat.

Tunnustuksena tällaisesta pyyteettömästä ja sitoutuneesta auttamistyöstä *Julisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:n Eeva Eronen, Helena Marin-Kokkonen* sekä *Riitta Vehovaara* ojensivat Jyväskylässä 27.8.2015 valtakunnallisen ”Hyvissä käsissä” -kunniakirjan Sirpakka-arjenhallintahankkeen hankevastaava **Sirpa Niemiselle**.

Lisätietoa SIRPAKKA-hankkeesta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista hankevastaava Sirpa Niemiseltä ja nettisivulta:

<https://jstry-yhdistysavain-fi.directo.fi/sirpakka-hanke/sirpaka-2015-2017/>

RAY-rahoitteisen Sirpakka-hankkeen tavoitteena on lisätä Jyväseudun alueen työttömien arjen ja elämänhallintataitoja sekä hyvinvointia. Hankkeen toimintamuotoja ovat mm. yksilö- ja ryhmätapaamiset, kotikuntien kulttuuritarjontaan ja erilaisiin liikuntamuotoihin tutustuminen, luontoliikunta ja palstaviljely.

Sirpakka-hanketta hallinnoi Jyväseudun työllistämisyhdistys – JST ry ja sen toivotaan jatkuvan vielä ainakin kahden tulevan vuoden ajan.

Tähän mennessä Sirpakka-hankkeen palveluihin on osallistunut 74 eri henkilöä, joista 26 on käynyt yksilövastaanotolla. Asiakkaitaan Sirpa on auttanut tekemään mm. toimeentulo-, asumistuki- ja työttömyysetuushakemuksia, valituksia kuntoutustukipäätöksistä, auttanut laskujen maksujärjestelyissä, tehnyt hakemuksia jälkiveroista vapautukseen,

Vaaruvuoret

selvitellyt työttömän mahdollisuutta toimia sovitellulla päivärahalla osuustoiminnassa ja mm. oikeutta omaishoidon tukeen. Moni ongelma on ratkennut jo Sirpan kanssa keskustellessa ja osallistujat ovat olleet poikkeuksetta iloisia ja kiitollisia saamastaan avusta.

Teemapäivistä on ennättänyt toteuttaa hyvinvointipäivä, jossa Jyväskylän Ammattioppilaitoksen lähihoitajaopiskelijat suorittivat mm. verenpaine- ja verenokerimittauksia sekä jakoivat teemaan liittyvää informaatiota.

Green Care -osioon liittyvä Viljelyryhmä harjoittaa hyötykasvien kaupunkiympäristöön soveltuvaa palsta- ja lavaviljelyä. Syksyn puutarhasato korjattiin yhdessä ja siitä valmistettiin herkullinen elonkorjuuateria, jota kokoonnuttiin nauttimaan viiden kymmenen henkilön voimin.

Sirpakan liikuntaryhmä on puolestaan käynyt aktiivisesti uimahallilla, kuntosalilla, rusettiluistelutapahtumassa sekä JAMK:n fysioterapiaopiskelijoiden pitämällä kokemusliikuntatunneilla nauttimassa esimerkiksi kahvakuula-, jumppapallo ja pilatesrullaliikunnasta.

Luontoliikuntaa ajatuksella ”luonto liikuntasalina” on puolestaan harrastettu retkillä, jotka ovat suuntautuneet Julmille Lammille, Vuorilammelle, Lehtisaareen ja Vaaruvuoreen. Ja joka kerta on ”ilmojen herra” ollut hyvin suosittu.

Hakolan maatilalla tutustuttiin omavaraisalouteen, separoitiin maitoa ja päästiin rapsuttelemaan monenmoisia kotieläimiä.

Myös Voimauttavan valokuvauksen ja draamaryhmä ovat jo aloittaneet toimintansa ja näiden tuotoksia päästää katselemaan loppu vuodesta.

Luvassa on vielä monia hienoja mahdollisuuksia alueen työttömille, kuten esimerkiksi Marttojen järjestämä kokkurssi, joka alkaa 30.9. ja painonhallintaryhmä, joka starttaa vielä kuluvan syyskuun aikana sekä syksyn aikana toteutettava Ehkäisevä Päihdetyö – EHYT ry:n Taitolaji-koulutus.

Katso myös vakuutusyhtiö Turvan palkinto TVYtteriin lyhyet seuraavalla aukeamalla.

Eija Tuohimaa
Jyväseudun työllistämisyhdistys –
JST ry:n toiminnanjohtaja

Riitta Vehovaara, Sirpa Nieminen, Eija Tuohimaa ja Kari Otollinen.

Myötätuulikampanja: Kiekkuelämyksiä työttömyysarkeen

JYP käynnistää Myötätuulikampanjan, jolla kannustetaan alueen yrityksiä lahjoittamaan JYP-kausikortteja hyväntekeväisyyteen.

Kortit ohjataan lippuvihkoina työttömien ja heidän perheidensä käyttöön Jyvässeudun työllistämisyhdistys – JST ry:n ja Jyväskylän seurakunnan diakoniatyön kautta. Tavoitteena on, että tiukankin talouden perheillä olisi mahdollisuus kokea liigaelämyksiä JYPin kotiotteluissa.

Lisätietoja:
JYP, toimitusjohtaja Kari Tyni,
puh. 0400 642876

Jyvässeudun työllistämisyhdistys – JST ry, toiminnanjohtaja Eija Tuohimaa, puh. 040 5956504

Jyväskylän seurakunta, diakoni
Tero Reingoldt, puh. 040 5609927

Jyvässeudun työllistämisyhdistys – JST ry iloitsee JYPin ja keskuomalaisten yritysten yhteisen Myötätuuli-kampanjan mukanaan tuomasta positiivisesta vireestä työttömien ja heidän perheidensä arkeen. Olemme innolla mukana viemässä liikuntakulttuuria ja jääkiekkoviihdettä myös niiden henkilöiden pariin, joilla ei siihen muutoin olisi taloudellisia mahdollisuuksia, kertoo toiminnanjohtaja **Eija Tuohimaa** Jyvässeudun työllistämisyhdistyksestä.

Myös Jyväskylän seurakunnan diakoniatyölle JYPin soitto oli mukava yllätys

– Yllätyin puhelusta. Nopeasti kuitenkin oivalsin ajatuksen. Diakoniatyön vahvuus on monenkirjava tapa auttaa. Nyt voimme olla mukana yhdessä toisten toimijoiden kanssa, jokainen vahvuuksillaan, tukemassa ja kannustamassa erilaisia ”elämän merellä” kulkevia – Myötätuulessa! Voimme tarjota elämyksiä ja iloa monille, vaikka koko perheelle, kertoo diakoni **Tero Reingoldt** Jyväskylän seurakunnasta.

JYP lahjoittaa kampanjaan 5 kausikorttia, joista JYPin liigajoukkue kustantaa yhden.

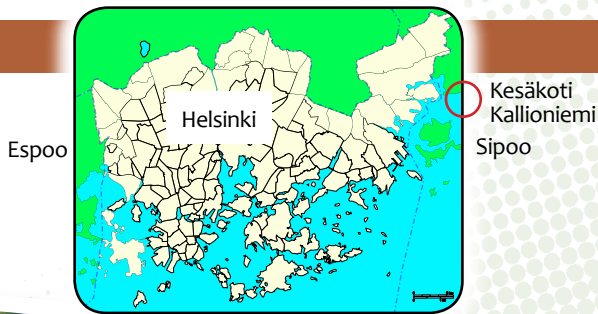
– Me kaikki tarvitsemme elämäämme myötätuulta. Siksi haluamme tukea myös joukkueen puolesta kampanjaa, toteaa JYPin kapteeni **Tuomas Pihlman**.

Kampanjan henki on, että JYP kannustaa JYPin yritysverkoston yrityksiä ja kaikkia alueen yrityksiä hankkimaan yhden lisäkortin tai uuden kortin hyväntekeväisyystarkoituksiin. Yhdellä kortilla liigaelämys on mahdollista 30:lle ihmiselle, kymmenellä jo 300 ihmiselle.

– Jyväskylän työttömyysaste on suurin isoista kaupungeista. Mietimme, miten JYP seurana ja meidän kanssamme vahvaa yhteistyötä tekevä yritysverkostomme voisi antaa tilanteeseen jonkinlaisen positiivisen signaalin. Näin syntyi Myötätuulikampanja, kertoo JYPin toimitusjohtaja **Kari Tyni**.

JYP julkistaa omissa kanavissaan kampanjaan mukaan lähtevien yritysten nimet. JYPin ensimmäinen kotipeleli Synergia-areenalla on 12.9. pelattava JYP-Ässät.

Eija Tuohimaa
Jyvässeudun työllistämisyhdistys –
JST ry:n toiminnanjohtaja

Työttömien tuettu loma Sipoossa

TVY ja Tatsi ry järjestivät Hyvinvointilomien kautta pitkäaikaistyöttömille suunnatun tuetun *Elämysten saari*-loman ajalla 3.–8.8.2015 Kesäkotikallioniemessä, Sipoon saaristossa.

TTVY:n edustajana lomansa oheessa toimi **Sari Siimes**. Hän toimi TVY:n tiedottajana vuoden alusta. Pyynnöstä hän esiteli TVY:n lisäksi myös HeTyn toimintaa. Kuinka loma-aika sujui viehättävässä Sipoon saaristossa?

– Loma oli oikein onnistunut. Paikka oli kaunis, porukka mukava ja ilmapiiri ystävällinen. Tykkäsin todella!

Kesäkotikallioniemi on saari, jonne pääsee vain veneellä. Millaisena koit itse lomapaikan?

– Paikkaan oli uskomattoman helppo mennä ja kuitenkin siellä oli ihan merellisen luonnon helmassa vapaana kaikesta, kaupungista ja arjen kuvioista.

– Lomakodin tontti ulottuu läpi saaren, paikka paikoin melko kapeanakin, joten rantaa on kahdella puolella. Saaren molemmissa päissä on lisäksi yksityisiä huviloita.

– Me asuimme toisessa suuressa, vanhassa rakennuksessa, jossa meillä oli hirsiseinäinen suuri huone, jossa oli kolme suurta ruutulasi-ikkunaa. Vanhassa puurakennuksessa oli todella hyvä nukkua ja hengittää.

– Meri oli kivenheiton päässä huvilasta. Kävimme uimassa ensimmäistä kertaa tänä kesänä. Vesi oli kylmää ja niin virkistävää! Voi, olisin helposti voinut jäädä saareen vielä pariksi viikoksi.

Tatsi järjesti lomalla ohjelmaa. Millaisena koit sen? Lomien kokonaishintahan oli 2,50 euro/päivä.

– Ohjelmaa oli sopivasti ja oli hienoa, että se oli vapaaehtoista. Ruokaa oli mahdollista kaikkien iltagrillaukset mukaan lukien. Loman hintaan suhteutettuna laatukin oli oikein hyvä.

– Hintahan oli kerrassaan käsittämätön! Moni muukin oli luullut, että hinnassa oli virhe, että alusta puuttui ainakin yksi ykkönen. Toisaalta, jos loma olisi ollut kalliimpi, ei monellaakaan työmarkkinatuella olevalla olisi ollut aitoa mahdollisuutta osallistua.

– Luulen, että kaikki siellä olivat todella kiitollisia ja onnellisia lomasta. Oli mukava nähdä, kuinka ihmiset alkoivat muutamassa päivässä virkistyä, voimaantua ja suunnitella tulevaisuutta. Loma palveli tarkoitustaan aivan varmasti.

Lämpimin terveisin
Sari

Lomakoti Kallioniemen fasadi: venelaituri, pihapaviljonki ja vanha päärakennus.

TVY ry:n tapahtumakalenteri

TVY ry:n Laivakoulutus 2015
Tallinna 18.–20.11. Ks. takakansi.

TVY:n Vuosikokous 2016 Tallukka
5.–6.4.2016. Uusi hallitus valitsee
järjestölle uuden puheenjohtajan.
TVY:lle palkataan myöskin toimin-
nanjohtaja.

Suomi-Areena, Pori heinäkuu 2016

TVY:n Kesäpäivät 2016 elokuussa

TVY:n Laivakoulutus 2016 marras-
kuussa

Muut tapahtumat

Kuka kuuntelee köyhää osatyökykyistä?

16.11.klo 17 pidetään Pikkuparlamentin Kansalaisinfossa ilta, jossa puhutaan osatyökykyisten työllistymis- ja työllisyysasioista. Osatyökykyisellä tarkoitetaan mm. vammaisia, mielenterveyskuntoutujia ja pitkäaikaissairaita. Heistä moni kykenee apuvälinein, muihin tukitoimin tai jopa ilman niitä, tekemään osa- tai kokoaikatyötä kuin kuka tahansa vastaavan koulutuksen saanut henkilö, mutta töitä on vaikea saada.

Vastaa kyselyyn sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamisesta

Sosiaali- ja terveysalan järjestöissä ja kirkon diakoniatyössä on usein tullut vastaan tietämättömyys asiakasmaksulain 11 §:n sisällöstä. Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamisesta tai perimättä jättämisestä, jos maksu vaarantaa henkilön toimeentulon. EAPN-Finin Köyhyys ja Terveys -työryhmä haluaa selvittää, kuinka laajasti tätä lain kohtaa sovelletaan. Kysely löytyy EAPN-Finin verkkosivuilta otsikolla *Vastaa kyselyyn sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamisesta*. Vastausaikaa on 16.11.2015 saakka.

Innomarkkinat 2015, Helsinki 19.11.

Terveys- ja hyvinvointialan kehittäjille, ammattilaisille ja muille toimijoille kehittämistyön tueksi. www.innokyla.fi

Talous- ja hallintofoorumi 25.–26.11., Helsinki

Valtakunnallisessa ajankohtaisseminaarissa käsitellään järjestöjen taloutta ja hallintoa koskevia kysymyksiä. Päivät tarjoavat tietoa ja tukea järjestötoimijoille ja mahdollistavat talous- ja hallintoasioiden äärellä työskentelevien keskinäistä verkostoitumista.

TVYtteriin lyhyet

Kymijoen Tukipuu ry:n Myllyn Kodin, kahvion ja toimistotilojen toiminta päättyvät marraskuun lopussa torin laidassa olevissa Kenraalintie 4:n ja Myllykoskentie 4:n toimipaikoissa.

Myllykosken Paperitehtaantiellä Pyörä-paja Myllyn Pyörä, Luova tekstiiliasento sekä ATK-paja säilyvät entisillä paikoillaan ja toiminta jatkuu tavalliseen tapaan.

Samoin Päättiellä Inkeröisissä Kierrätysmyymälä Päätien Koti&Kirppis jatkaa toimintaansa normaalisti. Muutoksia ei tule myöskään Keltakankaan Kahvion tai Ruokalan toimintaan.

Tukipuun uusi toimitila on Kouvolan Tehokeskuksessa, osoitteessa Tehontie 31, 45200 Kouvola, valtateiden 6 ja 15 risteyksen lähellä ja Kouvolan kaupungin bussilinjan 12T varrella.

Kymijoen Tukipuu ry jakaa noin 1 000 neliömetrin kokoisen, entisen Valion pääkonttori -kiinteistön Kouvolan kansainvälinen kohtauspaikka ry:n kanssa. Vuokraan kuuluu kiinteistöä ympäröivä suuri tontti, jossa on sekä nurmi- että metsäaluetta.

Kiinteistöön saman katon alle siirtyvät mm. Kymijoen Tukipuun kierrätysmyymälä ja muita kierrätystoimintoja, Kouvolan kansainvälisen kohtauspaikan ylläpitämä Saaga-toimintakeskus sekä molempien yhdistysten koulutus-, kulttuuri- ja hallintotiloja. Uudet tilat avataan näillä näkymin 1. joulukuuta.

Turva palkitsi Sirpakan

Vakuutusyhtiö Turva palkitsi SAK-päivien iltatilaisuudessa Jyväskylän työllistämisyhdistys JST ry:n **Sirpa Niemisen** vetämän Sirpaka-hankkeen. Katso toisaalla tässä lehdessä Sirpakan saama aikaisempi JHL:n Hyvissä käsissä -kunniamaininta.

TVYtteriin edellinen numero on luettu tarkkaan! Helsingin Sanomat uutisoiivat 25.9.2015 Oulun ja Ruotsin Luulajan välillä kaavaillaan junayhteyttä. ”Nopeasti kasvavasta Luulajasta toivotaan töitä myös Pohjois-Suomen nuorille”, lehdessä kirjoitetaan. ”Matka taittuisi jopa kolmessa tunnissa”. Perämeren kaarella sijaitsee kahta puolta seitsemän ruotsalaista ja neljä suomalaista seutukunta, jotka tiivistävät keskinäistä yhteistyötä. Luulajan ja Haaparannan välillä on jo saatu nopea ratayhteys. Haaparannasta lähti viimeisin juna vuonna 1992. Vastaavasti Kemin ja Haaparannan välinen henkilöliikenne lakkautettiin vuonna 1988.

SAK

SAK vietti (tässä muodossaan) viimeiset **SAK-päivänsä** Jyväskylän Paviljongissa 3.–4.10. Järjestöllä on hanke, joka kantaa nimeä Uusi Keskusjärjestö (UK). Hankkeen selvitysvaiheessa on mukana 49 ammattiliittoa (kaikki SAK:n ja STTK:n jäsenliitot, kaksi Akavan jäsenliittoa sekä kymmenen keskusjärjestöihin kuulumatonta ammattiliittoa). UK on moniarvoinen, puoluepoliittisesti riippumaton, kansallisesti ja kansainvälisesti toimiva järjestö ja se aloittaa toimintansa 1.1.2017. Lisätietoa: www.uusikeskusjarjesto.fi.

Päivillä vedettiin päälinjoja siitä, mitä kenttä UK:lta haluaa. **Lauri Lyly** avasi ja perusteli tarkemmin myöskin SAK:n linjauksia liittyen **Juha Sipilän** hallituksen vaatimiin leikkauksiin.

Päivillä oli poliittinen paneeli, joka videoitiin suorana sanomalehti Keski-suomalaisen verkkosivuston kautta. Paneeliin osallistuivat kaikki pääpuolueiden edustajat.

UUSI KESKUSJÄRJESTÖ

TVY:n Laivakoulutus 2015

OHJELMA

Ensimmäinen koko päivä Sörnäisissä, Helsingissä (maissa)
Seuraava päivä Tallink Spa Hotelli, Tallinnassa, Eestissä (kaksi yötä)

KESKVIIKKO 18.11.

Paikka: Talpan Auditorio Saldo,
Sörnäisten rantatie 27 A, Helsinki

- 11:00 Tervetuliaiskahvit
11:30 Jukka Haapakoski, TVY:n puheenjohtaja, Päivien avaus

11:45 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström, Työllisyyspolitiikan iso kuva

- 12:45 Tommi Eskonen, kuntaliitto, Työllisyyden edistäminen kunnissa
13:15 Lounas
14:15 Hallitusneuvos Päivi Kerminen, Ajankohtaista työvoimapalveluista
15:45 Kahvit

- 16:00 Filha, Työttömien tupakoinnistavieroitusprojekti
16:15 Projektipäällikkö Minna Kotilainen, Miksi uraohjaus toimii?
16:45 Sokra- ja Solmu-hankkeet esittäytyvät, Tehot irti ESR-hankkeista
17:30 Bussikuljetus laivalle
19:30 Tallink-Silja lähtee Helsingistä (Länsisatama)
21:30 Tallink-Silja saapuu Tallinnaan (D-terminaali)

TORSTAI 19.11.2015

Paikka: Tallink Spa Hotelli, Tallinna, Eesti

- 10:00 Työttömien yhdistysten toiminnan kehittäminen 2015–2019
11:30 Tauko
11:45 Työttömien yhdistysten toiminnan kehittäminen 2015–2019
13:00 Ohjelma päättyy

PERJANTAI 20.11.2015

- 10:30 Tallink-Silja lähtee Tallinnasta (D-terminaali)
12:30 Tallink-Silja saapuu Helsinkiin (Länsisatama)

OSALLISTUMISMAKSU

TVY:n jäsenyhdistysten jäsenet:

- 50 €/hlö: yksi päivä, 18.11. sis. ruokailu
200 €/hlö: koko ohjelma, 2 hlö huoneessa (sis. Tallinnan matka ja ruokailut*)
320 €/hlö: koko ohjelma, 1 hlö huoneessa (sis. Tallinnan matka ja ruokailut*)
) 18.11. lounas, 19.11. aamiainen, buffet ja illallinen, 20.11. aamiainen
80 €/hlö: muut kuin TVY:n jäsenyhdistysten osallistujat: yksi päivä, 18.11. sis. ruokailu

